

DÁTUM

SZABADELVŰ
POLITIKAI
NAPILAP

II/86.

»S MOST A DOLOGRA«

8,10 Ft

Túlontúl is bámulok

MSZMP-tag mivoltát kihasználó, vezető pozíciót töltött be T. J. s ebből következően tömöttebb pénztárcát is tudhatott farzsebében, most meg mit láttak szemem, a nevét, mégpedig mint képviselőjelöltét, mire e cikk megjelenik talán már mint képviselőt is, mégpedig, – kitalálták – ellenzéki képviselőt.

– Mit bámulsz és mit csodálkozol? – mozdítom ki magamat sóbálványi állapotomból – nevezett kolléga nyilván még emesempés korszakában világsodott meg, eszmét váltván, zászlót és címet, ezért lobogtatja magát most is fennen, tele pénztárca és új hatalmi pozíciók reményében. Ne csodákozz tehát! – Lehet, hogy eszmét váltott, – felesledek, de ejtett magán picinyke szépséghibát, pártot nem váltott, megvárta kényelmesen, mit sem kockáztatva, míg az megszűnik, s csak aztán váltott ellenzékire.

– Mit is felelhetnék erre, lehetséges, hogy mégis csak születik az ember, ki erre, ki arra? Ahogy egy régi iskolaigazgató felesége mondotta volt a Rákosi-korszakban; az ő férje arra született, hogy mindig igazgató legyen. Nyilván, hogy T. J. is arra született, hogy mindig vezető férfiú legyen. Te meg arra, hogy bámulj és irigykedj. Vagy ahogy Petri György, a költő írja egyik versében: Új és figyelj!

Debreceni Tibor

Teszem. S mit látok a Beszélő köreiben is? Polgári liberálisok lettek a hajdani balos kommunisták. Bizony, maoista, guevarista szélről értek el a kapitalizmus igenléséig. Emlékszem, H. M. és többen pártjuk prominensei közül milyen ádáz hűvel ostromozták a hetvenes évek elején a friziderszocializmust, féltve a rezsimet a burzsoá felzárulástól. Ami H. M.-et illeti, ő is derék tüntető-lázadó maoista volt, s aztán váltott, rájött, hogy a nyugati kapitalizmus az igazi. Nagy utat tett meg nem vitás, és meg is kellett, hogy szenvedjen nézetváltásáért, nem úgy mint ama másik, akit a cikkem elején említék, bórét vitte ő a vásárra ezért is, azt azonban nem értem, miért kell elhallgatni ezt a mozzanatot, hogy honnan jutott hová, mivel, hogy olvasván könyve bevezetőjét egy sor nem sok, de annyi sem található eme balos múltból. Ha én akkortájt nem ülök véle olykor-olykor egy menzai ebédlőasztalnál, magam sem tudok erről. Elismerem én, hogy a politika mesterségéhez az elhallgatás művészete is hozzátartozik, de talán megengedhető néha a színvállás is, hogy a kisember, aki nem bír ekkorát fejlődni, ne bámuljon és ne csodálkozzon túlontúl.

Nem minden leányálom, leányálom...

(Híradás a nyugati „manöken-piacról” a 2. oldalon)

A Lakásbérlők Egyesülete nem hagyja magát

(Lét-kérdések mellékleti összeállítás a 6–7–8. oldalon)

Ülősztrájk a marosvásárhelyi egyetemen

Képriport a 3. oldalon

Fehér Ház – Popadiuk

Lehetséges az új magyar kormányfő meghívása

„A szabad választás tovább erősíti a bontakozó demokráciát, s ez még nagyobb távlatokat kínál a kétoldalú kapcsolatok fejlesztéséhez” – mondotta szerdán a Fehér Ház helyettes szóvivője. Roman Popadiuk rámutatott: „nagy örömmel voltunk tanúi annak, ahogyan a magyar nép szabad választáson gyakorolta önrendelkezési jogát. Demokratikus magyar kormány megalakulása, új eszmék, módszerek megjelenése még inkább hozzájárulhat ahhoz, hogy erősödjének a két ország gazdasági, társadalmi és egyéb kapcsolatai. Ezeket amerikai részről igen fontosnak tartják, amint azt George Bush elnök tavalyi budapesti látogatása is jelezte”. Az MTI kérdésére, hogy az elvi helyesléssel milyen gyakorlati lépésekre számíthat Budapest amerikai részről az új helyzetben, mód lehet-e például az új kormányfő washingtoni látogatására, a szóvivő diplomatikusan úgy fogalmazott, hogy ezt a lehetőséget nem lehet kizárni.

Egyébként hamarosan várható, hogy kijelölik az új budapesti nagykövetet, mondotta Popadiuk.

A Honvédelmi Miniszter felhívása

A Kossuth Rádió csütörtök déli híradásában nyugállományú tábornok jelentkezett: bizonyítékaik vannak arról, hogy a debreceni repülőteret a magyar Honvédelmi Minisztérium költségvetéséből építették, vagyis az onnan kivonuló szovjetek kártérítésre vonatkozó igényei alaptalanok. A hírrel kapcsolatosan az MTI megkérdezte Keleti György ezredest, a HM szóvivőjét: elképzelhető-e, hogy magánszemélyek rendelkeznek ilyen bizonyítékokkal?

– Mint ismeretes, az elmúlt héten Annus Antal vezérőrnagy, kormány megbízott vezetésével tárcaközi bizottság alakult az ideiglenesen hazánkban tartózkodó szovjet csapatok teljes kivonásával kapcsolatos teendők elvégzésére – mondta a szóvivő. – Ebben betartoznak a szovjet csapatok által használt objektumok átvételével, értékük meghatározásával, nem egy esetben pedig az eredeti tulajdonjog bizonyításával összefüggő feladatok is. Mindezek a végleges elszámolást készítik elő. A bizottság nem tartja kizárt-

nak, hogy – különösképpen az 1956 előtti évekre vonatkozóan – magánszemélyek birtokában lehetnek olyan dokumentumok, amelyek elősegíthetik a Magyar Köztársaság érdekeinek messzemenő érvényesítését. Eppen ezért kéri, hogy a 11-16-870 budapesti telefonszámon – munkaidőben – bárki, aki ilyen dokumentummal rendelkezik, esetleg bizonyítani tud olyan tényeket, amelyek elősegítik a tárcaközi bizottság munkáját, tegyen bejelentést.

Annál is inkább fontos, hogy a tárcaközi bizottsághoz jussanak el az ilyen bejelentések, mert a költségek elszámolására a magyar álláspont szerint nem helyőrségenként, egyes objektumok vagy objektumcsoportok átadása után, hanem a teljes csapatkivonást követően kerül sor. Az említett telefonszámon közzétett információk mindenképp részletesen foglalkoznak, s amennyiben azok hitelesnek bizonyulnak, megfelelő szakemberek gondoskodnak a magyar érdekek érvényesítéséről.

A népismeret fontossága

Hogyan nyugodt erő a nyugodt erő?

Andrásfalvy Bertalan néprajzkutató, a Magyar Demokrata Fórum Baranya megyei elnöke szerdán átvette országgyűlési képviselői megbízólevelét, s ugyanezen a napon a Pécsi Janus Pannónius Tudományegyetem Kari Tanácsa előtt előadta a néprajzi tanszék alapításának tervét. A két esemény egy tiszta szándékú, magas képzettségű, mégis szinte egy életen át mellőzött, sőt üldözött férfi számára elégtétel és lehetőség egyszerre.

– Húsz év óta készültem arra, hogy e tudománynak, amit a jövő számára, mind az egészséges közgondolkodás kialakításában, mind pedig az igazi nemzeti függetlenség, nemzettudat és a szomszédok megbecsülésében igen fontosnak tartok, ha rajtam múlik újra hatóereje legyen. Mindig arra gondoltam, hogy talán megérem: a szabad Magyarország, önálló független kormány irányításával abba az irányba indul el, amit mi szintén még gyermekkorunkban megálmodtunk. Most egyszerre kapom meg a részvétel lehetőségét az ország megváltoztatásában, s az irányítást szaktudományom pécsi megalapozásában.

– Érez-e még elég erőt magában mindkét cél valórváltásához?

– Nem hiszem, hogy e két feladat ellentétben lenne egymással, hiszen mindkettő gyakorlati tudomány, sosem hittem az úgynevezett elefántcsonttorony-tudományokban. A társadalomtudományok is nagyon közvetlenül kapcsolódnak az ország jövőjéhez, egyáltalán – az élethez! A történelemtudománynak, a néprajznak, az irodalomtudománynak egyaránt nem az ismert halmaz az igazi értelme, hanem a felkészítés a jövőre. Ezért hiszek abban, hogy a két hivatás: a képviselő és a néprajzkutató, nagyon is egybeeső két feladat. Hiszen nem csak Pécsen van szükség arra, hogy a néprajztudomány tanszéket kapjon, s ezzel bekapcsolódjék a nevelésbe. Úgy gondolom, hogy az egész magyar kultúrának, sőt Európának is szüksége van arra mindig, amit a néprajz a jövő számára adni képes, hogy jelen legyen a közéletben.

– Régóta valamennyi beszélgetésben igen fontosnak tartotta az úgynevezett népismeretet, sőt a közélet, a politika egyik alapjának nevezte?!

– A népismeret, vagy miként régebben nevezték, az államismeret a XVIII. század óta világosan áll az európai gondolkodás előtt. Akkor született meg az első népismereti munkák: német földön, Svédországban, Magyarországon, nálunk Tessediktól Berzevicziig sorra léptek elő a tárgyi népismeret művelői. Béli Mátyás végigment az országon és leírta a lakosság, a parasztok a nemesek, a polgárok műveltségét, gazdálkodását, egyáltalán állapotát.

– Mi az ország legfontosabb feladata a trianoni határokkal elszakított magyarság megmentésében?

– Egy évvel ezelőtt, a március 15-i pécsi ünnepségünk beszédében azt mondtam: A magyar név újra szép lesz! A magyarsághoz tartozás akarata állásfoglalás! Ha az ország határain belül egy vonzó társadalmat, vonzó kultúrát fejlesztünk ki, ha az értékeinket kivirágztatjuk, akkor az kiárad a trianoni határokon túlra, s erőt ad. Sőt, megfordítja a beolvadást, az asszimilációt, éppen ide asszimilál, mihozzánk. Hiszen az emberek mindig a fény felé fordulnak, a jobb, szebb élet felé. Az elmúlt években Magyarországra gondolni nem volt rokonszenves még az úgynevezett Nyugat-Magyarországon, vagyis mai nevén Burgenlandban is elfordultak tőlünk a magyarok. Hiszek benne, hogy megteremthetünk egy olyan magyarországi társadalmat, ami emberi értékeivel vonzó. Akkor a magyarsága is vonzó lesz! Nem a nemzeti, hanem az emberi értékei lesznek majd vonzóak, s az akkor egyúttal vonzóvá teszi a nemzeti értékeinket is. A népismeret ezt is szolgálja.

– Az MDF jelszava: nyugodt erő! Ezt a jövőben a vezetésben, a politikai magatartásban hogy értelmezi?

– Vissza kell utasítani minden szélsőséget, s minden bosszúvágyat is, semmit sem szabad elkapkodni. Figyelniünk kell arra, hogy amit beszélünk, az mennyire sérthet másokat. Olyan szociális piacgazdaságot akarunk felépíteni, ami nem siet el a dolgát, s nem akar egyszerre nagy változásokat, sokkhatásokkal s ráadásul a legszegényebbek kárára.

– Mindig hangzottatta: Pécsen és Baranyában békésen együttműködik a két nagy párt, az MDF és az SZDSZ! Ezt a megállapítást ma is vallja?

– Vallom. Vitakoztunk, de nem viszálykodtunk. Sőt! A Fideszrel is igen jó kapcsolatban állunk, s egyáltalán minden változásra törekvő erővel. Ha mégis támadt közöttünk vita, akkor annak inkább az volt az eredete, hogy elérkeztek Pécsre az SZDSZ és MDF közötti viszály pesti hatásai, jelszavai. Itt azonban nem volt bomlasztó erejük.

– Hisz-e a magyar közgazdászokban?

– Hogyne hinnék. Hiszen nem a spanyolviaszt kell feltalálniuk. Nem új dolgokat, csak egy hihetetlenül bonyolult helyzetben a korábban érvényes, bevált módszereket kell újra megvalósítani. Tudjuk a magyar gazdaság betegségét, s ismerjük a gyógyszer-skálát, most csak választani kell, hogy nyugodtan megállapítsuk és alkalmazzuk a legjobb gyógymódot. A padlóra került állami monopóliumok helyébe életképes piacgazdaságot építünk, s az nem újdonság, még ha nehéz, vagy bonyolult is a megoldása.

Földessy Dénes

Biztonságosabb lesz a leányálom

Fotómodell! Manőken! A fiatal francia nők is szívesen ábrándoznak arról, hogy ilyen pályán a férfiak bőséges hódolatán túl a pénz is könnyebben megterem, mint más szakmában. Ezek az álmok azonban eddig sokszor keserves ébredéssel végződtek: gyakori volt a visszaélés, némely munkáltatók a prostitúció, mások a pornográfia utcájába csalogatták-szorították be a lányokat. A munka- és bérfeltételek is önkényesek voltak.

Franciaországban mintegy tizenöt-ezer nő, férfi és gyermek dolgozik ebben a két szakmában munkaszereződés és társadalombiztosítás nélkül. Közülük a külföldiek sokszor még ott-tartózkodási engedéllyel sem rendelkeznek. Most törvényjavaslat kerül a parlament elé, amely szigorú szabályokat

ír elő a modelleket és manőkeneket közvetítő 150 ügynökség számára.

Első ízben gondoskodik majd törvény a mind több gyermekmanőken tisztességes megélhetéséről. A törvényjavaslat kidolgozására is a tizenhat éven aluli modellek problémái adták meg az indítékot. Gátlatlanul üzletemberek ugyanis sűrűn visszaéltek a szülők jóhiszeműségével, és drága pénztért semmire nem kötelező ígéreteket tettek arra, hogy a család szeme fénye majd ragyogó karriert csinál a reklámszakmában. Közben az esetek százaira derült fény, melyekben a kis modelleket bizonyítottan pornográfia céljára vették igénybe. A francia lapok megírták: a világgiacra kerülő és gyermekekről készült pornográf fényképek jelentős része francia termék.

Ha a francia parlament megszavazza a törvényt, a gyermek fotómodelleket és gyermekmanőkeneket közvetítő ügynökségeknek évente kell megújítaniuk engedélyüket. Szabadúszó fotósok csak külön engedély birtokában dolgozhatnak majd gyermekekkel. Tizenhat éven aluliakat csak írásbeli szerződés alapján lehet foglalkoztatni.

A modellügynökségeket általában arra fogják kötelezni, hogy óvadék céljára bizonyos összeget mutassanak fel. A törvény értelmében többé nemcsak közvetítőnek, hanem munkáltatónak is tekintik őket. Kötelesek lesznek legkésőbb harminc nap alatt kifizetni a modellek munkadíját. A szerződésalkötési kötelezettséget a nagykorú munkavállalók esetében is előírják.

- 6

Új miniszterelnök az NDK-ban

Lothar de Maiziere személyében kereszténydemokrata politikust választott csütörtöki ülésén miniszterelnökké az NDK törvényhozása. A jelenlévő 382 képviselő közül 265 adta szavazatát a CDU elnökére, 108 honatya ellene szavazott. Kilencen tartózkodtak a szavazástól.

A március 18-i választások után másodszor összeült Népi Kamara valamennyi frakciója közös nyilatkozatban vállalt felelősséget az NDK múltjéért és jövőjéért.

A nyilatkozatban a parlament megköveti a zsidó népet a németek által a második világháború, illetve a nemzetiszocialista uralom éveiben elkövetett bűnökért. Ugyancsak bocsánatot kér a Népi Kamara a Szovjetunió és Lengyelország népeitől, s a cigányságtól a náci által elkövetett népirtásért. Csehszlovákia népeitől annak megbocsátását kéri a Népi Kamara, hogy 1968-ban az NDK hadserege is részt vett a „prágai tavasz” fegyveres intervencióval történt leverésében.

A parlament nyilatkozat éles hangon leszögezte, hogy a „német-német határ embertelen volt, mert elválasztotta egymástól” a németeket, majd üdvözölte, hogy az NDK népe 1989 őszén békés forradalmával ledöntötte e határt. „Most az a cél, hogy Németország két része összenőjön, s ennek során előmozdítsák egy ésszerű európai békerend kialakulását a helsinki folyamat keretén belül” – hangoztatta a Népi Kamara frakcióinak közös állásfoglalása.

A parlament egyúttal hitet tett a két német állam és a szomszédai közötti határok (1945 utáni állapot) feltétel nélküli elismerése és szavatolása mellett.

Eagleburger: Washington a demokrácia fokához méri támogatását

A Kelet-Európának nyújtott amerikai támogatás négy alapfeltétele: a haladás a szabad választásokon alapuló politikai pluralizmus felé és a kommunista párt hatalmi kizárólagosságának felszámolása a gazdasági reform útján, jelentős magánszektor – az általános emberi jogok tisztelete, beleértve a szólás- és az utazási szabadságot, a jogot a kivándorláshoz – készség arra, hogy baráti kapcsolatot építsenek ki az Egyesült Államokkal. Az alapelveket először fogalmazta meg ilyen részletességgel Lawrence Eagleburger, a külügyminiszter első helyettese. Az ismert diplomata Bush elnök megbízásából a kelet-európai országoknak nyújtott támogatás összehangolója a kormányban.

Eagleburger szerdán nemzetközi tanácskozáson beszélt, amely az Egyesült Államok és Kelet-Európa gazdasági kapcsolataival foglalkozik. Mint mondotta, az amerikai kormány a gyorsan változó helyzetben nem lehetnek pontos tervei Kelet-Európa támogatására, a gyakorlati lépéseket a mindenkori szükségletekhez mérik, de az alapelvek világosak. A miniszterhelyettes újra határozottan elutasította a főként demokrata politikusok, gazdasági vezetők által képviselt nézeteket, hogy nyújtsanak nagyszabású támogatást a térségnek, egyfajta új Marshall-terv keretében. Eagleburger szerint először arra van szükség, hogy az átalakuló országok támogatást kapjanak

gazdasági és politikai intézményeik alakításához, mert enélkül fel sem tudnák használni a nyugati segítséget és beruházásokat.

Az amerikai magánszektorok kell vezető szerepet játszania Kelet-Európa talpraállításában, hangoztatta a diplomata. Mint mondotta, a térség „jól képzett, de alacsonyan fizetett” munkaerője igen vonzó a nyugati beruházók számára. Amerika vetélytársai ezért, nemkülönben „geopolitikai megfontolásból” versenyt futnak most, hogy vezető pozíciókat szerezzenek ezekben a gazdaságokban – így az amerikai gazdaságnak nincs vesztenivaló ideje, figyelmeztett.

Eagleburger egy kérdésre válaszol-

va hangoztatta: a jelzett támogatás ez idő szerint Lengyelországra és Magyarországra, valamint Csehszlovákia-ra vonatkozik, amellyel csütörtökön írják alá a legnagyobb kedvezményt biztosító kereskedelmi egyezményt. Románia esetében majd megvizsgálják, hogyan áll a helyzet a szabad választások, az emberi jogok kérdésében, mielőtt napirendre kerülhet az amerikai támogatás, mondotta a miniszterhelyettes.

Az említett tanácskozáson csütörtökön többek között a magyar-amerikai együttműködés kérdései, köztük az amerikai kormány által létrehozott, 60 millió dolláros beruházási alap jövőendő tevékenysége is napirendre kerül.

Tojás-hír, de nem kacs

Az eléggé édesesjű olaszok a közel 20 tonna sütemény mellett 5700 tonna csokitóját fognak húsvétkor elpusztítani. Ehhez mindenekelőtt jó étvágyat kívánunk.

Hacsak, a következő elemzéstől el nem megy az étvágy: az olasz Fogyasztók Érdekvédelmi Szövetsége ugyanis izlele szedett egy jókora csokitóját a készítéséhez felhasznált anyagok árait vizsgáló. Így a tojás árának 86,5 százalékát a csomagolás, szállítás, raktározás, a gyártót, illetve kereskedőt megillető haszon teszi ki és 13,5 százalékot tesz csak ki maga a felhasznált csokoládé és a gyártáshoz szükséges munkabér. Hát ennyit a piacgazdaság „édes” oldaláról.

- Koch

Román menekültek a berlini pályaudvaron

Az NDK-ban is van már román probléma: a berlini Lichtenberg-pályaudvaron gyülekeznek azok a román családok, akik az NSZK-ba, illetve Nyugat-Berlinbe indultak szerencsét próbálni – azaz áttelepülni –, ám nem kapták meg a beutazási engedélyt. Visszafordulni nem akarnak, mint mondják, mert félnek a még mindig igen befolyásos Securitatétól. Inkább este nyolc körül összegyűlnek a pályaudvaron. Aki időben érkezik még aludhat egy padon, a többiek a földre terített ruhákon, törülközőkön. Napközben igyekeznek szétszóródni a városban, csak aki néhány hónapos csecsemővel van – melynek „bölcsője” egy halom ruhanemű a hideg kövön, a bébi dzsekivel van betakarva –, vagy a holmira vigyáz, marad a padokon gubbasztva. A férfiak kártyáznak, a nők mereven bámulnak maguk elé. Szemmel láthatóan félnek a németektől, akik nyilván nem túl barátságosak velük – egymással szemben sem nagyon, ám külföldiekkel, főleg ilyen eseteikkel szemben különösen utálatosak tudnak lenni. A pályaudvari személyzet haragszik rájuk, mert mióta itt laknak a „pályaudvaron” több a szemét, ürülékzagra is panaszkodnak. Ezenkívül elveszik a helyet az utasok elől és használják a csomagmegőrzőt, úgyhogy a németek borzasztóan haragszanak rájuk.

Tekintettel arra, hogy a román követség a füle botját sem mozgatja honfitársaik miatt, hiába élnek embertelen körül-

mények közt a váróteremben, a berlini fővárosi tanács, illetve a kormány külföldiekért felelős megbízottja – ez utóbbi poszt létrehozása az ijesztő méreteket öltő külföldiellenesség miatt vált szükségessé – próbálnak lépéseket tenni az érdekükben, ami nem könnyű.

Először is, mert az NDK nem fogad be menekülteket, bár ebben a kérdésben feltételezhetően hamarosan megváltoztatják a jogszabályokat. De félnek azért is, mert ha valóban sikerül családokat találni, akik befogadják őket, vagy legalább valami üres kaszárnyát, precedenst teremtenek és esetleg elkezdene ideözönlöni a románok. Naná, hogy ezt itt nem akarják. Hisz amúgy is nagy a munkanélküliség, s még nagyobbra számítanak. Dehogy kellene akkor még újabb külföldiek, akik szintén dolgozni akarnának. Az ilyenkor persze senkinek nem jut eszébe, hogy mennyi keletnémet ment át az NSZK-ba, pedig ott is volt munkanélküliség.

Egyelőre annyi történt, hogy kiürítettek egy, a személyzet számára fenntartott pihenő helyiséget a pályaudvaron, ott éjszakázhatnak a hivatlan vendégek. Gyerekes anyákat magánszemélyek fogadták be. A Vöröskereszt ingyen konyhát, szakácsot és egyéb személyzetet is ígért.

Holan-Koch Júlia

A VILÁG HÍREI

– Az észak-keleti tanács által elfogadott egyik törvény megtiltja az észteknek, hogy katonai szolgálatot teljesítsenek a szovjet hadseregben. Az Edasi című észak-keleti lap csütörtöki száma szerint a balti köztársaság parlamentje törvényellenesnek minősítette a szovjet hadseregbeli katonai szolgálatot, „mivel Észtonorszag esetében megszállt területről van szó”.

– A romániai demokratizálódási folyamat kibontakozásával kapcsolatos kérdéseket, a május 20-i választások előkészületeit, a marosvásárhelyi nemzetiségi összecsapások okait, valamint a kisebbségi jogok helyreállításának távlatait kívánja megvizsgálni az amerikai küldöttség, amelyet Dennis Deconcini demokrata párti szenátor vezet. A delegáció szerdán érkezett Bukarestbe.

– A jugoszláv parlament alkotmánytörvényt alkotott, amellyel az év végéig meghosszabbította képviselőinek május 15-én lejáró, négyévi man-

dátumát. Ez egyben az Ante Markovic vezette jelenlegi szövetségi kormány megbízatási idejének meghosszabbítását is jelenti. Jugoszláviában a pártállamról a demokratikus többszempártrendszerre való áttérés különleges helyzetet teremtett. A szabad, demokratikus választásokra a kitűzött időben előzőleg Tripoliban és Bagdadban járt. Prágában a politikai együttműködésről, nemzetközi kérdésekről és a közkeleti helyzetről tárgyal vendéglátóival. Ellátogat Pozsonyba is.

– A prágai székhelyű Nemzetközi Újságíró Szervezet élesen tiltakozott Mihail Gorbacsovna miatt, hogy a szovjet hatóságok megtiltották a külföldi újságíróknak a beutazást Litvániába. Az újságírók érdekvédelmi testülete levelet küldött a szovjet államfőnek. A levelet szerdán hozta nyilvánosságra a CTK csehszlovák hírügynökség. „Ez a lépés ellentétben áll a glasznoszty politikájával, amelyet éppen ön hirdetett meg, s amely növelte mind az ön, mind a Szovjetunió tekintélyét a világban” – olvasható egyebek között a levélben.

– A nagy országos leállás vette kezdetét Spanyolországban csütörtökön a hivatalos húsvéti munkaszünet napjaira, amelyek a jövő hétfőn érnek véget. A vezető politikusok, köztük a kormányzó szocialisták élénjárói, Felipe González kormányfő is szabadságra utazott. Madrid és a nagyvárosok polgárai hasonlóképpen tesznek, nem kis fejfájást okozva az új, megszigorított spanyol közlekedésrendszeti szabályzatot érvényre juttatni akaró országos rendőrségi stábnak.

KKE – kerekasztal

Amennyiben a közép-kelet-európai nemzetiségi kisebbségek kérdéseit nem rendezik megnyugtató módon, akkor a térség a világ egyik legveszélyesebb feszültségórájává válhat. Ezt Tabajdi Csaba miniszterhelyettes jelentette ki a moszkvai magyar kulturális központban szerdán megtartott kerekasztaltanácskozáson, amelyen a szovjet szakértők mellett román és osztrák meghívottak is részt vettek.

A közép-kelet-európai nemzetiségi és etnikai problémákról tartott – a szovjet fővárosban a maga nemében első – értekezlet meghívott előadója, Tabajdi Csaba miniszterhelyettes, a Minisztertanács nemzeti és etnikai kisebbségi kollektívuma titkárságának vezetője nyilatkozatában elmondta: a résztvevők lényegében egyetértettek abban, hogy a térség nemzetiségi problémáit Közép-Kelet-Európa – sem két-, sem többoldalú alapon – nem képes egymagában kezelni, ezért célszerű egyebek között az ENSZ és más nemzetközi fórumok támogatását is igénybe venni. A tanácskozáson felvetődött annak gondolata is, hogy nemzetközileg ismert személyiségekből, politikusokból érdemes lenne olyan bizottságot felállítani, amely a térség különféle nemzetiségi problémáinak kivizsgálásával foglalkozna.

Tabajdi Csaba kifejtette, hogy a demokratizálás szükséges, de nem elégséges a nemzetiségi problémák rendezéséhez, a kisebbségeknek különleges jogokat kell biztosítani.

A magyar miniszterhelyettes a továbbiakban elmondta: Moszkvában az SZKP KB vendégként nemzetiségi és külpolitikai kérdésekről folytatott konzultációkat, s csütörtökön a kelet-európai változásokról tart előadást a „szocialista országokat” kutató Bogomolov-intézetben.

Szovjet illetékesekkel folytatott megbeszéléseit összegezve úgy vélekedett, hogy Moszkvában intenzív gondolkodás folyik a szovjet-magyar kapcsolatok új alapokra helyezéséről. Szovjet partnerei nagy érdeklődést tanúsítottak Magyarországra várható külpolitikája iránt. Együttműködés a szovjet vezetés készségét az együttműködésre az új magyar kormányval. Tabajdi Csaba a megbeszéléseken szorgalmazta a kárpátjai magyar autonóm terület létrehozását. A megbeszéléseken felvetődött, hogy amíg a kelet-európai országok nem lesznek tagjai az Európa Tanácsnak, célszerű lenne létrehozni egy, a kelet-európai parlamentek közötti tanácskozó fórumot.

Mihály király – állampolgár

A bukaresti kormány visszavonta a beutazási engedélyt Mihály királytól, Románia egykori, jelenleg svájci száműzetésben élő uralkodójától – jelentette csütörtökön reggel a Rompres román hírügynökség.

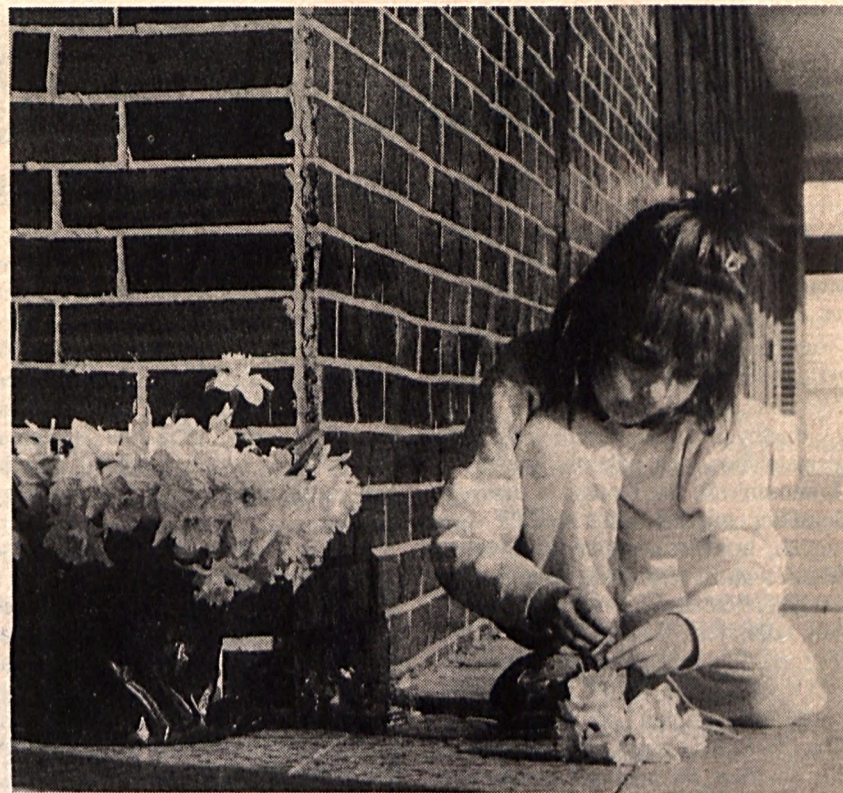
A román kormány egyidejűleg berni nagykövetsége útján tájékoztatta a fentiekről az ex-királyt utaztató Swissair svájci légitársaságot. Így kívánják elejét venni annak, hogy a Swissair a nemzetközi gyakorlati ellenétben gépe fedélzetére vegye a beutazó vízummal immár nem rendelkező volt uralkodót és családját. A bukaresti hatóságok egyidejűleg utasították a határőrséget

is arra, hogy „tegyék meg a szükséges intézkedéseket”. A volt uralkodót és kíséretét szállító repülőgép csütörtökön a kora délutáni órákban érkezne meg Bukarestbe. Szerdán Mihály király legidősebb lánya, Margit hercegnő még úgy nyilatkozott, hogy az ex-uralkodó csütörtökön mégis Romániába utazik. Ott tölti a húsvéti ünnepeket annak ellenére, hogy a bukaresti kormány szerdán az út elhalasztását kérte. Margit hercegnő szerint a látogatás tisztán magánjellegű lett volna. Emlékeztetett arra, hogy Mihály király mind a mai napig román állampolgár – jogában áll visszatérni a húsvéti ünnepek idejére.

Ó-komáromi (Komárno) tavasz

Kapfinger András felvételei

MEMENTO MORI

Avagy: miről feledkeztek meg a szatmáriak?

Lelki vívódások közepedte léptem át a magyar-román határt. Képtelen voltam szabadulni egy lidércnyomástól: elhagytam a hazámat, szülővárosomat, miközben bajtársaim, barátaim vérüket áldozták a forradalomért, a szabadságért.

Nem voltak illúzióim. Ahhoz túlságosan is jól ismerem a román nacionalizmus fenomenológiáját és lényegi meghatározóit, hogy osszam azt a megalapozatlan eufóriát, ami a forradalmat körülvette. Épp ezért, nem hittem és nem hiszem, hogy a román-magyar barátság megvalósítható rövid időn belül. Egy történelmi aktus – még ha forradalomról is van szó – az emberek tudatát nem varázsolhatja „tabula rasa-vá”, amire egyik napról a másikra felírható az európai civilizáció minden eddigi vívmánya.

Azt senki sem vitatja: a román-magyar megbékélés az erdélyiek egyet-

len racionális alternatívája. A két nép barátsága, közös jövőnk sine qua nonja. Ezért tevékenykedni, tisztességes eszközökkel, kihasználva a kínáló lehetőséget és alkalmakat, elemi kötelessége minden jóhiszemű, népe sorsa iránt felelősséget vállaló egyénnek és szervezetnek: magyarnak és román-nak egyaránt.

Népeink egymásra találását, megbékélését és barátságát szolgálta Formanek Ferenc, Pécsi Ferenc és mások fáradozása is, hogy közösen ünneplhessék meg (a történelemben talán először) március 15-ét. És mi lett belőle...? Az előzetes egyeztetések, a közös, kétnyelvű műsorfüzet és meghívó ellenére a románokat „nemzeti önértékükben sértette” a rendezvény. (Arra persze kevesen gondoltak, hogy nemcsak a románságnak lehet nemzeti önértéke.) De mit is akartak valójá-

ban a szatmári magyarok (akik még a román hivatalos statisztika szerint is legalább fele-fele arányban lakják a megyét)? Semmi mást, mint tanúbizonyságát a megbékélés szándékának, jogot a magyar anyanyelvű iskolákhoz, az anyanyelv szabad használatához, magyarként, békességben élni saját hazájukban. A letépett, szétzagatott magyar nyelvű feliratok, a betört kirakatok tanúsítják: sok még itt a tennivaló!

Miközben a szatmáriak a megbékélésen fáradoztak, a vajdó demokrácia útjait egyengették, még meghalni sem volt idejük (ezt tanúsítja a szatmári Friss Újság 1990. március 18-i száma).

Szerencse, hogy emlékeztette őket a halálra a magyarellenes feliratok (plakátok), névtelen fenyegetések, telefonok sokasága, valamint a Vasgárda ismételt megnyilvánulásai, különböző sajtóorgánuk hasábjain közzétett felhívása. Legutóbb a Desteptarea C. bacau napilap hasábjain tették közzé „figyelmeztetésüket”:

„Arra figyelmeztetünk, hogy a Vasgárda nem tréfál. Úgy tekintjük, hogy Románia jelenleg veszélyben van, s a történelem bennünket hív, hogy legyünk az ország megmentői. Életükkel fognak fizetni azok közül sokan, akik utunkat állják. Az eszközök nem fontosak. A halál és az irtogatás jogosult szélsőséges esetben”.

A Vatra Romaneasca, a Securitate

maradványai, a volt pártapparátus, a Vasgárda az erdélyi magyarság szempontjából vajon nem jelent egyet?

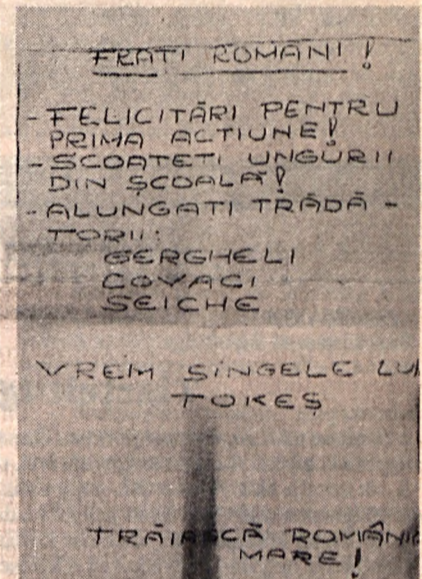
A magyarellenességre, sajnos, a román társadalom mindig „vevő” volt és egy jó ideig még az is marad!

Budapest, 1990. március 31.

Dr. Kreczinger István

ROMÁN TESTVÉREK!

- GRATULÁLUNK AZ ELSŐ AKCIÓÉRT!
- VERJÉTEK KI A MAGYAROKAT AZ ISKOLÁBÓL!
- TÁVOLÍTSÁGOK EL AZ ÁRULÓKAT:
- GERGELY-t
- COVACI-t
- SEICHE-t
- TÓKÉS VÉRÉT AKARJUK!
- ÉLJEN A NAGY ROMÁNIA!

Ülősztrájk Marosvásárhelyen

Eddig nem volt eredményes az az ülősztrájk, melyet a marosvásárhelyi fiatalok kezdeményeztek az egyetemi oktatás anyanyelvi szekcióinak létrehozása érdekében. Mint köztudott, a miniszterelnök és Iliescu nem enged a 18-ból, illetve azt sem engedi, amit akkor megígértek, sőt Gróza is megerősített és a román alkotmány magában foglal.

A képriportot az Aradon megjelenő „Jelen” című lap bocsátotta rendelkezésünkre. A felvételek készítőit nem ismerjük, de köszönetet mondunk Porzolt Emese újságírónak azért, hogy eljuttatta e történelmi dokumentumokat olvasóinkhoz, lapunkon keresztül. (stoffán)

Reguly – expedíció

Az Úr 1843. esztendejének végén, egy zirci illetőségű magyar nyelvű és etnográfus elindul Szentpétervárról ural-szibériai utazására. Útja a baskír és a votják népfaj közt folytatódik, majd átkel az Uralon és az oroszok urali telepének végpontján. Vszvevdlodszkojban a vogulokhoz érve, e pusztuló faj nyelvét s viszonyait tanulmányozza, s vogul szótárt és énekeket ír össze.

A Révai NL. 126. p. szerint „Utazásának fénypontja E-i felfedező útja volt. Pelinből 1844-ben indulván ki, oly vidékeket járt be az É-i vogulok hazájában, melyeket művelt utazó még soha meg nem látott”. 1845 tavaszáig az orszíjakok közt élt, majd később a rafai kolostorba költözött, ahol a cseremiszek nyelvét tanulmányozta. Hogy ki volt ez a tudós? Reguly Antalnak hívták és 172 évvel ezelőt Zircen látta meg a napvilágot. Élete céljának a finn-magyar rokonság kérdésének megfirtását tűzte ki, „s művelte is feladatát haláláig”.

Emlékére július végén, augusztus elején, közös magyar-szovjet expedíció indul az Urál-hegység sarkkör körüli vidékére. Vladiszlav Karelin, az expedíció leendő vezetője a Turista Magazin című folyóiratnak adott tájékoztatójában (3/1990. 9.p.) elmondta, hogy „Többek között egy Bahtyiarov nevű manysi útvezető elbeszélése ezekre az adatokra épül. A vállalkozás célja, pontosan bejárni azt a területet, amit Reguly is bejárt, evvel tisztelve a jeles tudós előtt. Terveik, hogy az Urál egyik magas csúcsát róla nevezik el, ahol Reguly mellszobrát és egy emléktáblát elhelyeznek majd. Az expedíció tervezett időtartama 19 nap. (B. B.)

A cigánybáró, Tamásiban

Zsupán, a disznókereskedő, szemet vet Arzénára, Barinkay Sándor leányára és feleségül is venné őt, ha a leány nem szabta volna feltételül, hogy leendőbelije még a házasság megkötése előtt szerezzon bérősséget. Történik mindez Mária Terézia uralkodása idején, amikor is a száműzött Barinkay hazatér. „Távolított birtokait” nevezett Zsupán javarészt elorozta. Egy cigányasszony, a darabban Czippa, szerencsét jósol a kisemmizett birtokosnak. „Szavára a cigányok vajdává választják az ifjú gazdát, aki rájön Arzéná kép-mutatására.” Egyedejűleg Czippa szépséges lánya is szerelmes a gazdába, aki végülis őt választja élete párjává. A cigánylány Szaffi nem törődik Carnero gróf fenyegetésével, „aki a császári erkölcsi bíróság elé akarja idéztetni emiatt. S ahol mindez megeleveníedik nem más, mint Johann Strauss kétrészes daljátéka, aminek a Cigánybáró címet adta. A Kertész László által színpadra állított művet április 17-én Tamásiban tekinthetik meg az érdeklődők. A karmester László Endre, a főbb szerepeket pedig Hegedüs József, Bihari Tóth Zsuzsa, Tilles Éva, János Péter és Kenyeres Éva játsszák. Az előadás 19 órakor kezdődik, a városi művelődési központban.

Történelemszemlélet – ma

(Gondolatok egy cikk nyomán)

Félelmetes az a történelemszemlélet, melyet az SZDSZ képvisel Tamás Gáspár Miklós által. Felületes tudást, demagóg, szinte kommunista beállítottságot mutat az, amit a Horthy-korszakról ír a fiatal „politikus” a BESZÉLŐ című lapban.

Horthy neve az elmúlt negyvenöt esztendőben egy háborús bűnös – a kommunisták ősellensége – nevét jelentette, minden alap nélkül! Igaz ugyan, hogy a kormányzó leverte a Kun és társai féle vörös hatalmat, ám megajándékozta 25 évvel nagyszüleinket, szüleinket. Ha nem indult volna el Szegedről, a magyar nép huszonöt évvel tovább „élvezhette” volna a kommunisták hatalmát. Az is igaz, hogy Horthy Miklós megtorló intézkedéseket hozott e „forradalom” szereplői ellen, s sokat ki is végzett közülük. Ám ha számokból indulunk ki, akkor rá kell jönnünk arra is, hogy sokkal több kommunista halt meg a későbbi kommunista hatalmak alatt.

Persze Horthy korszakát nem kívánom annak bűnei alól felmenteni. Azt azonban szintén látnunk kell, hogy a huszadik században ezidáig csak Horthy tudta a magyar szuverenitást – ha rövid ideig is – megteremteni. E kormányzó minden erejével azon igyekezett, hogy Trianont érvénytelenítse, hogy az ezeresztendő Magyarországot visszaállítsa jogaiba. Hogy milyen áron sikerült egy kis ideig valamit visszaállítani, hát ez az, amin történelemszemléletünknek vitatkozniuk kellene. Tudom, hogy ma sem illik erről beszélni. Ám az, amiről nem beszélünk – még

létezik, létezett. Nem volt még kiadvány, ami tényszerű elemzést nyújtott volna Horthyról és az általa vezetett Magyarországról. Ezért jó lenne óvakodnunk attól, hogy hozzá nem értőként riogassuk egy általunk nem ismert politikai „rendszerével” az olvasókat. E sorok írója 1958-ban született. Horthy neve azonban sokkal tisztábban cseng előtte, mint Rákosié vagy Kádáré.

Tamás Gáspár Miklós megítélése még inkább nem mérvadó. Ő abban a Romániában nőtt fel, amelynek Horthy neve a „kétezer esztendő” területi integritást veszélyeztető politikai nevével egyenlő. S mert más megítélési lehetősége nem volt, neki is valamiféle mumussá vált a kormányzó. Érthető is. Hiszen szülei a ceausista hatalomban dolgoztak, így kötelességük volt gyermeküket is e szellemben nevelni.

Csak bízni tudok abban, hogy az SZDSZ nem azonosul efféle tudathasadásos és nem tudományos alapokon nyugvó megítéléssel. Ha igen, akkor a hatalomváltás után sem számíthatunk tényszerű történelemoktatásra, oktatáspolitikára.

Nem kell felmenteni – ahogy ma tesszük – a történelem bűnöseit, csupán azonos mércével kell vizsgálni történelemkönyveink tragikus lapjait, s az abban szereplőket.

S még egy adalék. Horthy Miklós leveleivel bizonyítható, hogy a náci Németország zsidóellenes politikájával nem értett egyet. Utasítására fogadta be az országot az üldözött lengyel zsi-

dókat, s Veessenmayernél nyomatékosan tiltakozott a magyarországi zsidók elhurcolása ellen. (Romániából nem hurcolták el a zsidókat, hanem ott helyben likvidálták őket.) Horthy antisemitizmusa tehát közel sem volt oly mértékű, mint amilyen mértékben ma a Szovjetunióban ez tapasztalható tény!

A nemrég Magyarországon is megjelent Gosztynyi Péter-mű – mely Horthy Miklós korát és magát a kormányzót mutatja be történelmi hitelességgel – utolsó mondata a következő: „Az maradt, aki egy életen át volt: magyar hazafi, a XIX. század kisnemeseinek fajtájából, aki a hazát és nemzetét mindenképp fölébe helyezte.”

– Stóffán –

A DIE WELT főszerkesztője szerint

Veszélyesek a lapeladások

A nyugatnémet Fridrich Naumann Stiftung nevű liberális sajtóalapítvány a héten fórumot rendezett Budapesten. A magyarországi politikai átalakulás során a sajtó és a politika között formálódó új kapcsolatokról tartottak előadásokat és több vitát. Theo Sommer, a DIE WELT című, 1 millió 300 ember által olvasott nyugatnémet lap nagy nemzetközi tekintélynek örvendő főszerkesztője is előadást tartott.

Theo Sommer egyebek között elmondta, igen jó, hogy nyugati tőkét engednek be Magyarországra. Nagyon meg kellene azonban gondolni, hogy a magyar sajtó tulajdonjoga külföldi kézbe kerüljön-e. Sajnos, a politikai változás időszakában erre senki sem figyelt eléggé. Hasonló a helyzet az NDK-ban is; a régi jogszabályok már nem, az újak pedig még nem érvényesek, sőt újak még nincsenek is. Így megjelennek és szerencsével járnak a használt holmit tartalmazó kukák turkáló vevői, mint a Springer cég.

Beszélt arról is, hogy lehet-e új szemlésműveket szerkeszteni az eddigi

politikai rendszer újságíróival, szerkesztőivel? Elmondta: a második világháború után ugyanezen kérdés előtt álltak Németországban is, hiszen akkor és ott ugyancsak bukott, egypártrendszerű diktatúra sajtója helyett kellett újat, a szabadot teremteni, csupa a náci korszakban is dolgozott újságíróval, szerkesztővel. Akkor úgy döntöttek, hogy aki mereven, lelkesen, szinte farkasként kiszolgálta a korábbi rendszert, azt mind félreállították. Aki viszont, bár nem állhatott nyíltan ellent, de már korábban is tisztességesen, emberségesen viselkedett és megpróbálta feszegetni a diktatúra szigorú kereteit, ráadásul sohasem írt talpnyaló módon, azoknak a múltját megvizsgálták és ha lehetett, alkalmazták őket.

Megjegyezte még, hogy az igazi sajtó csak pártoktól független lehet, mert az olvasók a pártlapokból ösztönösen azt érzik, hogy bár érthetően, de féligazságokat hirdetnek. Ezért a második világháború után alakult sok német pártlap sorra visszaféjlesztett, s a legtöbb megszűnt.

(földessy)

A szovjetellenesség csak szájhősködés

A hangoskodó szovjetellenesség csak felelőtlen szájhősködés – idézte csütörtökön a Jomiuri Simbun, a legnagyobb japán napilap Bethlen Istvánt, a Magyar Demokrata Fórum gazdasági szakértőjét, a pénzügyi tárca állítólagos várományosát. A Jomiuri budapesti tudósításában a magyar gazdaságnak a Szovjetuniótól való függését elemezte a csepeli autógyár példája alapján, és arra a megállapításra jutott, hogy Magyarország elszakadása a Szovjetuniótól annak a függvénye, mennyire tudja magát gazdaságilag függetleníteni Moszkvától. Az MDF ennek tudatában van, ezért külpolitikájában a mérsékelt finlandizálást hirdeti meg – írja a Jomiuri Simbun.

Springer

A Veszprém megyei lap, a Napló és előállítója, a Pannon Nyomda közötti háborúskodásban három napos „fegyverszünet” született. A Springer Kft. „lapalapító” törekvéseit megghiúsította, hogy a veszprémi nyomda csütörtökön megtagadja az „új” Napló előállítását. A szerkesztőség ezután elállt a „márkás” üzlettel, de három napon át példátlanul uszító hangvételű hecckampányt folytatott a lap hasábjain a megbízott nyomdaigazgató, Fekete István ellen – még azon az áron is, hogy ezalatt Budapesten a Szikra Lapnyomdában állították elő kényszerűségről felére csökkentett terjedelemben Veszprém megye (ma még) egyetlen napilapját.

A változást jelezte, hogy a Napló keddi számából már kima-

radtak a mocskoló cikkek. A naplósok, miután a vállalati tanácshoz fordulva is sikertelenül próbálták megkerülni a nyomdaigazgatót, tárgyalásztalhoz kényszerültek. S miközben a szerkesztőség előtt a Fidesz és az SZDSZ tüntetése zajlott a valóban független és hazai kézben lévő megyei sajtóért, a színpalak mögött megszületett a megegyezés.

Igaz, ez még nem a béke, csak fegyverszünet. Ideiglenes megállapodás alapján nyomja újra a veszprémi nyomda a Naplót három napon át. A végleges szerződés megkötésének kitűzött határideje április 13-a, péntek. Hoz-e szerencsét valakinek ez a habona szerint szerencsétlen nap?

lgyg.

Jegyzékváltás

SZEKSZÁRDI HÚSIPARI VÁLLALAT
Szakszervezeti Bizottsága

Tisztelt Igazgató Úr!

Szóban több alkalommal jeleztem Önnek, hogy a Szakszervezeti Bizottság nem ért egyet a kozmetikai szalon megnyitásával, mert dolgozóink döntő többsége nem igényli, sőt irritálja őket. Nem értjük, hogy a vállalat jelenlegi helyzetében amúgy is tetemes költségeinket miért kell ilyen jellegű kiadásokkal növelni? Ugyanakkor minden dolgozót érintő kérdések (bér, szociális kiadások, étkeztetés, stb.) tárgyalásánál – a vállalat nehézségi helyzetére hivatkozva – kéréseinket nem, vagy csak részben teljesítette a gazdasági vezetést.

Annak érdekében, hogy a dolgozók kérdéseire megfelelő választ tudjunk adni, kérem, hogy a Szakszervezeti Bizottságot tájékoztatni szíveskedjen az alábbiakról:

- 1./ Miért van szükség ilyen jellegű szolgáltatás biztosítására, milyen széles körű igény alapján született ez a döntés?
- 2./ Mennyibe került a szalon létesítése, beleértve a teremkialakítás és a berendezések beszerzési költségeit?
- 3./ Mennyi bérleti díjat fizet vállalatunknak az üzemeltető a helyiségek, a berendezések és az energia használatáért?
- 4./ Miért nem széles körű meghirdetés alapján, a legtöbbet fizető bérlővel kötöttünk szerződést?
- 5./ Hogyan kívánja biztosítani a vállalatvezetés azt, hogy a dolgozók csak munkaidőn kívül vehessék igénybe a szolgáltatást?
- 6./ Az ezzel kapcsolatban kiadott kérdőívet ki értékelte ki, mi volt az eredménye? Mi volt az oka, hogy a kérdőívek leadási határideje előtt már meghirdették a nyitást?

Tisztelt Igazgató Úr!

Kérem, hogy a kérdésekre írásban szíveskedjék választ adni, mert jelen levelet és a kapott választ is szeretném a Tanácsstagok részére kiadni.

Kérem továbbá, hogy a jövőben hasonló jellegű döntések meghozatala előtt, a szociális és kulturális költségek tervezésénél szíveskedjen a szakszervezet véleményét, egyetértését kikérni és figyelembe venni.

Szekszárd, 1990. március 29.

Hajdúné Lovász Edit SZB titkár

SZEKSZÁRDI HÚSIPARI VÁLLALAT Igazgatója
H-177/1990.

Hajdúné Lovász Edit SZB-titkár részére

Tájékoztatom, hogy a Szakszervezeti Bizottság nem egyértelmű egyetértésével március 29-én kelt, a kozmetikai szalon tárgyú levelére közlöm, hogy az Ön által felvetett kérdésekre nem kívánok válaszolni, mivel ehhez sem Önnek, sem a bizottságnak jog- és hatásköre nincs.

A jövőben kérem tartózkodjon olyan levelezéstől, mellyel kapcsolatos döntések a vállalat igazgatójának hatáskörébe tartoznak, amit eddig még minden esetben a vállalat kollektívájának érdekében tett meg.

Ugyancsak felhívom szíves figyelmét arra a tényre is, hogy különböző területeknél megtöltött azon adatok kiadását az Ön részére, melyek nem tartoznak a szakszervezet jog- és hatáskörébe.

Kérem a fentiek tudomásulvételét.

Jelen levelem és az Ön által írt levél másolati példányát kapják az SZB tagok.

Szekszárd, 1990. április 10.

Hartmann Lajos igazgató

A két levelet közreadtuk. Nem kommentáljuk, mert önmagunkért beszélnek... (Szerk.)

Kérdés a szélbe

A Szekszárdi Húsipari Vállalat igazgatója állított-e föl főlírást az üzemudvaron, melyben primőr uborkát termelne arcpakolásnak a sertések számára?

Röffentyű Arabella

Városvédő Pallasz Athéné tisztelik az újdonsült szocialisták. (Azok, akik egy évvel ezelőtt még egészen másnak tituláltatták magukat.) Persze ez már a múlté, fátylat rá. Szocialisták immár, és ahol tehettek, a világot sem engedték holmi választási plakátokkal elcsúfítani a hajdan virágos somogyi megyezékhely képét.

Például az égdát világon senkinek át nem adott megyei MSZMP-bizottság égbetörő palotájának márványburkolatára ragasztottakkal. A tulajdoni, kezelői, használati viszonyokat hitelesen a földhivatalok által vezetett ingatlannyilvántartás tartalmazza. E szerint Kaposváron megállt az idő, mivelhogy – szigorúan titokban ugyan –, de a nyilvánosság a hódítás 45. évfordulója előestéjén még ezt a helyzetet tartalmazta. Az ortodoxok tulajdonjognál is erősebb kezelői jogát. Amit jogszabály véd. Még a betekintéstől is. Merthogy mi köze a közönséges földi halandónak – természetesen a népek – a földhivatali nyilvántartás szerint még mindig létező bolsevista élcsapat érdeklőségeihez. Következésképpen a még mindig ötágú csillaggal és temérdek füst-üveg szemmel hivalkodó márványpalota közterülettel határos falai a választási plakátokat sem tűrheték magukon. Arisztokratikusságukat, puritán szűziességüket éber őrség vigyázta. Nem tudta ezt két gyanútlan plakátragasztó, és a legutóbb Iljicsról elnevezett Szent Imre utcában a Vörös Hadsereg 1956. november 4-i vérengzésének színhelyén Király Bélát a Nemzetőrség egykori országos parancsnokát népszerűsítő plakátokat kezdtek rásimítani a márványlapokra. A járóelők véleménye megoszlott. Néhányan, a rejtélyes hivatal alkalmazottai szőnyölködve csóválták a fejüket, a többség viszont helyeslő egyetértését hangoztatta. Ekkor lépett a

Kínos

színre az I. számú szocialista. Jobb kezének mutatóját felfelé görbítve rendelkezett, pontosabban szándékozta rendelkezni magához a rangidős plakátragasztót. S mivel a mutatvány nem járt eredménnyel, maga lépett határozottan és kérdezt keményen. „Hogy meritek, mit képzeltek?” – ilyeneket kérdezett a különös modorú munkatárs. Azonnal takarítsátok le! – tette hozzá ellentmondást nem tűrő hangon. De szavainak nem volt foganatja. A járóelők többségének kifejezett öröme újabb plakátok simultak fel a márványburkolatra. Ekkor azonban döntő fordulat tanúi lehettek a nézők. Két újabb munkatárs, a II. és a III. szocialista érkezett a palotából, és ezzel a küzdelem sorsa el is dőlt. Elvégre demokrácia

van, amit tisztelni kell. A számszerű fölényt például. Három a kettő ellenében a plakátragasztók feladták, tétlenül nézték, hogy az MSZMP kaposvári, Lenin utcai javainak gondnoka (a II-es számú szocialista) – aki egyébként nem volt hajlandó elárulni a nevét – letépi a frissen ragasztott plakátokat a gondjaira bízott épület oldaláról. Az akciót a nézők nemtetszése kísérte, de az igazi sajtócsomagot a plakátragasztók szerszámának, a korongcsetnek az eltűnése szolgáltatja. Spontán alakult, ötágú zsűri tagjain kívül ugyanis senki sem került a közelébe. Pallasz Athéné bizonyára elnéz a fejek, a háborgó meg a sunyi tekintetek felett is. Elvégre nem az előbbieket tulajdonosai hivatkoztak rá, az utóbbiakkal meg nem tud mit kezdeni. Nem mintha nem tudná, ki lopta el az ecsetet, mégsem nyilvánít véleményt, egyszerűen azért, mert kínos, módfelett kínos számára az efféle helyzet.

Vallató Géza

Tájékép csata után...

Fotó: – kapfinger –

A gyógyszerek törzskönyvezése

Dr. Paál Tamás professzortól, az Országos Gyógyszerészeti Intézet igazgatójától az „igazi” beszélgetést megelőzően azt kértem, szóljon pályája eddigi alakulásáról.

– Miután tizenegy évig dolgoztam már a gyógyszeriparban, kineveztek a „Gyógyszerészeti Intézet” kémiai osztályának élére, majd 1984 decemberében támadt valakinek az az ötlete, hogy kinevezzenek főigazgatónak.

– Hogyan kerülnek, kerülhetnek be a különböző gyógyszerek (szerek) a gyógyszerári forgalmazásba? Bizonyos szereknél – Naksol, Celladam, Béres-csepp – a bekerülésben a politikai nyomás, avagy a tudományos megalapozottság a döntő? Illetve: az eddigiéknél miként vitatkoztok egymással e kettő, s általában ki volt a győztes?

– Menjünk sorba! Naksol. Véleményem szerint semmi politika nem volt a dologban. Egyszerűen el lett tolvaj a folyamat. Ugyanis már akkor érvényben volt egy rendelet, miszerint minden gyógyszer törzskönyvezésének az Országos Gyógyszerészeti Intézetben kell kezdődnie. Ennek ellenére amikor hozzám „befutott” a dolog, addigra már állt a bál, állt a vita: hatásos, nem hatásos. A kórházak sorra nyilatkoztak így, vagy úgy; de nyilatkozott az Egészségügyi Tudományos Tanács, és így tovább.

– Ezután úgy tűnt, hogy az egész ország idegeit borzoló Naksol-ügy

kezd beleterelődni a normál menetbe...

– Igen, de két évig mégis állt a dolog – magyar menedzselési kérdések miatt. Ugyanis a feltaláló, illetve a cég közölte: nem hajlandók megnevezni a szer alapjául szolgáló növényt, noha intézetünk határozottan tájékoztatta őket az ezzel kapcsolatos nemzetközi követelményről.

– Nagy viták után mégis törzskönyvezték.

– Ez így igaz. S állítom, hogy arra, amire törzskönyveztük a szert – egyszerű égési esetekre – arra jó. Soha nem mondtuk, hogy ezt kell használni a súlyos égési sérüléseket szenvedettek gyógyítására.

– Tehát a Naksol nem csodaszer.

– Semmi csodaszer nem látok benne. S ha egyszer valaki utánanézne, hogy nyugaton van-e karrierje ennek a szernek? De ez már nem az én asztalom...

– És a másik két varázslatos szer?

– Az előzőhöz hasonlóan ezekkel kapcsolatban is úgy kell kezdenem, hogy sajnos, mire az intézetünkhöz eljutott a dolog, addigra már javában folyt a sajtó- és a társadalmi vita, hogy hatásos-e a szer, vagy nem.

– Ki gerjesztette ezeket a vitákat? A sajtó?

– Nem azt mondanám, hogy a sajtó. Kétségtelen tény, hogy mindegyik esetben óriási vita volt a szakma és az emberek között, amit úgy érzek, a sajtó

teljesen reálisan észrevett és dolgozott belőle.

– Kérem, szíveskedjen elmondani, mit kell tennem, ha én feltalálók egy szert?

– Először bejön az Országos Gyógyszerészeti Intézetbe tanácsért. Mi pontosan eligazítjuk a tennivalóiról.

– A többségnek erről fogalma sincs.

– Sajnos, valóban nem ismerik az utat az emberek, s ehhez még két téveszme is járul, ami rontja az ügy gyorsaságának esélyeit. Az egyik téveszme, hogy úgy vélik, az ötlet azonos a kész szerrel... Az ötletet és a találmányokat a találmányi hivatal minősíti. Mi törzskönyvezzük akkor tudjuk a szert, ha az gyártásra kész állapotban van, azaz van egy potenciális gyártó mögötte. Ezzel szemben mit tapasztalunk valójában? Jön a feltaláló, fogalma sincs, hogy ki gyártaná a szert, s nem is érti, hogy ez miért lényeges. Addig nem lehet minőségéről beszélni, amíg nem tudom, ki milyen módon gyártja.

– De ki győződik meg arról, hogy az a szer valóban hatásos?

– Amíg nincs gyártó, addig még nincs szer. Amit a feltaláló előállított a fürdőszobájában, a speizban, akárhol, azon bizonyos vizsgálatokat el kell végezni. Hogy melyek azok, azt mi pontosan elmondjuk. S itt a másik tévedés. Azt hiszik, ha a feltaláló hoz egy tív-

ben egy szert, akkor azt valahol valakinek kötelessége kivizsgálni. A világon nem volt még olyan gyógyszer-törzskönyvezés, ahol a hatóság ingyen, barátságból, az ötletet nyomán utána ment volna. Azt mondják: ezek a követelményrendszerek, ezeket a vizsgálatokat tessék elvégeztetni és beadni, amit majd mi értékelünk. Mi szívesen javasolunk vizsgálatot végzőt, sőt gyártót is. Egyet nem! Ötöt igen. (Elkerülőld az összefonódást.)

– A kívülállónak úgy tűnik, hogy a Celladam-ügy elaludt. Mármint a beteg részéről.

– Szerintem nem aludt el teljesen. A vizsgálatok még folynak. Persze, egy sereg beteg otthagya a vizsgálatot, amiért korábban „verekedett”. Eppen ezért tartok attól, hogy ezért nem lesz értékelhető a vizsgálat, amit vállaltunk, s ami még folyik. Még jó néhány száz beteg azért jár a kontrollkezelésekre.

– Ugyanez a helyzet a Béres-cseppel?

– A Béres-csepp annyiban más, hogy arról van a legkevésbé objektív adatunk. Tudniillik azt megörököltük, az tíz esztendeje forgalomban van. A minisztérium engedélyezte valamilyen módon, s amikor megjelent a rendelet a gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyagokról, s miután a Béres-csepp ebbe a kategóriába belefért, akkor az átírásra került.

– Helyes, hogy a gyógyszerárakban is forgalmazzák a Béres-cseppet?

– Én helyesnek tartom, mert gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású szerként forgalmazzák, tehát alkalmazható fáradekónyság, étvágytalanság ellen, vaskúra gyanánt. Ezekre szerintem is alkalmas. Hogy azon betegségek gyógyítására hatásos-e, amelyet Béres doktor állít, majd most, a vizsgálat nyomán kiderül. Az egyik egészségügyi intézményben folyik a vak vizsgálat, kettős-vak kontroll alatt – különböző betegcsoportokon. Majd kiderül...

– Mi igaz abból, hogy a politika gátolta a Béres-csepp útját?

– Nem hiszek benne. Sőt, kizárt. Egyszerűen az a baj, hogy Magyarországon az emberek nem tudták – még most sem igen tudják – mi az, hogy gyógyszerértékelés... és belefutottunk abba az általános bizalmatlanságba, hogy amit felülről mondanak – például akadémiai nyilatkozat – az biztosan rossz.

– Végezetül: helyes-e, hogy a Béres-csepp mellett javallatok fantasztikus felsorolást tartalmaznak?

– Ennek a „listának” a közzétételét tiltjuk. Ha most Béres-csepp pluszt nézi, csak azokat a javallatokat látja, amiről már szó volt: gyenge állapot, fáradekónyság, étvágytalanság. Ezt engedélyeztük, mást nem. Az egy másik kérdés, hogy a közkézen forgó sárka fűzeteske az Ön által említetteket valóban tartalmazza. Ezt mi nem engedélyeztük, ám mégis megjelent...

V. Horváth Mária

„BERD”

– „BERD” – ezzel a rövidítéssel remélhetően gyakran találkozunk majd az átalakulóban lévő magyar gazdaság. A francia betűszó ugyanis a születőben lévő európai újjáépítési és fejlesztési bank nevének rövidítése, s ez az új nemzetközi intézmény egyetlen egy célt tűz maga elé: banki eszközökkel segítséget nyújtani a politikai és gazdasági átalakulás útjára lépett közép- és kelet-európai országoknak a gazdasági program megvalósításához. Ekkor, ilyen bonyolult összetevőkből álló, s nem kevésbé bonyolult pénzügyi feladatok megoldására hivatott bank alighanem még sohase jött létre ilyen gyorsasággal. Mindössze néhány hónappal azután, hogy Francois Mitterrand francia köztársasági elnök október végén a strasbourgi Európai Parlamentben elmondott beszédében felvetette a bank létrehozásának gondolatát, már parafálták is az 58 paragrafusból álló alapokmányt, május végén Párizsban ünnepélyesen aláírják azt, s az év második felében a bank már meg is kezdi működését.

A sürgősséget az igény és a segítőkészség egyaránt diktálta: ha Nyugaton valóban a gazdasági reformok hatásos és gyors megvalósulását akarják, akkor hamar kell segíteni. Vannak segítők, vannak állami kölcsönök, vannak a meglévő nemzetközi pénzügyi és gazdasági intézmények által nyújtott támogatások. A BERD azonban mindehhez képest gyökeresen új koncepcióval működik: olyan pénzügyi intézmény lesz, amely egyedi fejlesztési kölcsönöket folyósít az érintett országok vállalatainak, a fejlesztéséhez, a szerkezetátalakításához, a tulajdonviszonyok átalakításához, segítséget kíván nyújtani a tőkehiány okozta gondok leküzdéséhez, s ezzel akarja új sínekre terelni a gazdasági fejlődést.

A francia elgondolkodást először az EGK tagállamainak vezetői támogatták, a novemberi párizsi nemhivatalos tanácskozáson. Rövidesen csatlakozott a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet, az OECD többi tagállama, majd sok más ország és két intézmény, az EGK bizottsága és Európai Beruházási Bankja is. A másik oldalon az érintettek vannak, a KGST európai tagállamai és Jugoszlávia. Január 15-én Párizsban megkezdődtek az előkészítő tanácskozások, akkor még 34 ország és a két európai intézmény

részvételével. Az alapító okmány tervezetén már 42-en aláírás van, vagyis újabb és újabb államokat nyertek meg a gondolatnak. Ettől függetlenül azonban, európai, s az EGK működésére is kiható – ügyekről lévén szó, a tizenketek szilárdan kezükben tartják az irányítást: ragaszkodnak ahhoz, hogy az alapító tőke 51 százaléka, vagyis az irányításhoz szükséges többség kezükben maradjon.

Az alapítók között voltak nézeteltérések is. Az első ilyen mindjárt a bank feladatainak meghatározása volt: kinek, hogyan, milyen feltételek mellett nyújthat kölcsönöket. Egyesek minden köztulajdonú intézmény kizárását, mások politikai feltételek megszabását akarták. A megállapodás végül is kiköti: a – nemzetközi pénzpiac szabályai szerint folyósított – hitelek negyven százalékát fordíthatják állami beruházások támogatására. Ide tartoznak egyes infrastrukturális beruházások –, bár ezekhez világbanki kölcsönök is rendelkezésre állnak –, állami vállalatok megsegítésére, illetve azok privatizálásának támogatására szolgáló összegek. A fennmaradó hatvan százalékot viszont a magángazdaságnak kell biztosítani: új vállalatok alapításához, fejlesztéséhez, korszerűsítéséhez, a magánkézbe került vállalatok átalakításához adnak támogatást. A hiteleket nem államok kapják, hanem kifejezetten a vállalatok, az érintett személyek. Hitelt vehetnek igénybe valamennyi közép- és kelet-európai országból.

Az új bank alapításában negyven ország és a két EGK-intézmény vesz részt. Alaptőkéje 10 milliárd ECU – az EGK közös fizetőségére – lesz, körülbelül 12 milliárd dollár, ennek harminc százalékát néhány éven belül be kell fizetniük, arányos részesedést alapján. Az EGK-tagállamok és intézmények az alaptőke 51 százalékát fedezik, a legnagyobb egyedi részvényes viszont az Egyesült Államok, tíz százalékos részesedéssel, öt más vezető tőke ország – az EGK négy „nagy” tagja és Japán – 8,5–8,5 százalékkal lesz részvényes. A kelet- és közép-európai országok – a KGST európai tagjai és Jugoszlávia – együttevén 13,5 százalékos tőkerészesedéssel járulnak hozzá az alapításhoz, ezen belül Magyarországnak mindössze a tőke 0,79 százalékát kell fokozatosan befizetnie.

Visszhang a kútból III.

(mindenkinek)

Az üzemi demokrácia kiszélesítése érdekében, ha megvalósul egy szervezet, célja elsősorban a közösség bevonása a piackutatásba, az emberekben lappangó ötletek felszínre hozása, az újításokkal kapcsolatos huzavona megszüntetése, az elfogadás, bevezetés idejének lerövidítése.

A tagok döntsenek, milyen időközönként tartanak „alkotó napot”. Azonban 1990. II. félévétől a gazdaság kilábalása érdekében ezt el kell kezdeni. Cél: az év végére minél több piacképes termék felkutatása, prototípus előállítás, kipróbálása, a legsikeresebbnek ígérkező sorozatgyártásra való előkészítése. Az „alkotó nap”-ról jegyzőkönyv készül.

Bármely dolgozó ötletét bejelentheti, ez a bejelentés sorrendjében jegyzőkönyvbe kerül. Szakemberek (műszakiak) véleményezik, amiért felelősséggel tartoznak, a lehető legrövidebb időn belül – piaci ár, gyártandó darab, várható haszon, stb. szempontjából. Ezt jegyzőkönyvezik a véleményező aláírásával.

Az elfogadott ötletek prototípusainak gyártási sorrendjéről szavazás dönt.

Ötletjavítás, valamint egyszerűbb ötletek alapján bárki azokról prototípust készíthet, bármilyen formában, bármilyen

anyagból, a működési elv a lényeg. A továbbfejlesztett mintadarabokat kiállítják, ezek közül a 3 legjobbat a közösség kiválasztja. A kiválasztott legjobbakat 2–3 fős teamek a lehető legrövidebb idő alatt, végleges formában legyártják. A közösség a legjobbat kiválasztja, a műszaki állomány a sorozatgyártásra előkészíti. A piacra kerülés időpontjáról szavazás dönt.

Érdekltség, ötletbejelentés, jogi garancia:

– Minden ötlet bejelentőjét, akinek ötlete elfogadásra került, a mindenkori piaci ár meghatározott %-a illeti meg, az eladott darabszám arányában.

– Amennyiben a termék a piacon nem állna meg a helyét, mivel a közösség megszavazta, jogi következményei nem lehetnek.

– Minden legjobbnak talált prototípus alkotója az ötletadóval azonos arányban részesül a piaci árból.

– Minden legjobbnak talált, teamek által legyártott mintadarab után a team az értékesített darabszámok arányában a bejelentővel azonos %-ban részesül a piaci árból.

– A fennmaradó haszon a közösséget (vállalatot) illeti meg.

– Későbbre sorolt, de közösség által elfogadott ötletek, az ötletadó kérésére a vállalat az ötletet kidolgozza, s az ötletadó nevére szabadalmaztatja a vállalat költségére.

– Szabadalmi oltalom megszerzése után az ötletadóval a vállalat a szabadalmat megvásárolja, az addig felmerült költségek levonása mellett.

Az ötletadó és a team a szabadalmakra vonatkozó szabályok szerint osztozik a szabadalmi díjból. Ezen szabadalmak nem lehetnek szolgálati találmányok.

A „Visszhang a kútból” írás a gazdaság eddigi hiányosságaira keres megoldást. Tapasztalatokra épül, nem nélkülözi a szubjektívizmust, kihagyja a szociális problémákat, ez megoldandó, de ettől függetlenül komplett egységként kezelendő. Bármelyik javaslat kihagyása állóvizet jelent, ennek vagy bármilyen hasonló megoldásnak a bevezetése tudományos vizsgálatot igényel.

Mindenki tekintse ezt más véleménynek, alázattal ajánlom a gondolkodó, szorgos magyar emberek figyelmébe.

(vége)
Szabó István

– SANCHO!
NEKI MENJÉK, VAGY NEMENJÉK!?

A Lakosság Érdekvédelmi Tömörülése /A LÉT/ önálló melléklete

A Lakásbérlők Egyesülete nem hagyja a maga igazát

Zsúfolásig megtelt március 22-én este a székesfehérvári Jáky József Szakközépiskola különterme. A fehérvári lakásbérlők egyesülete tartotta ekkor közgyűlését. Eleinte, míg a városi szervezet titkára, dr. Varga Jánosné tartotta a beszámolót, nyugalom volt. Az indulatok akkor szabadultak el, amikor a városi IKV, valamint a tanács lakás- és műszaki osztályának képviselői kezdték bizonygatni az igazukat. Ezek az érvek ugyanis szemben álltak a lakók által képviseltekével.

Ugyanis a bérlők kifogásolták, hogy a fehérvári IKV 600 százalékkal emelte meg a vízdíjat s ráadásul igen magasra szabott norma alapján kezdték behajtani azt. Egy férfi magából kikelve azt kérdezte: hülyének nézi-e őket az IKV, avagy azt hiszi, más nem tud számolni? Hogyan képzelte azt az IKV, hogy 6 egy hónapban 20 köbméter vizet fogyaszt? Nem óhajt ugyanis akváriumot csinálni a lakásából. Az átlagköbméter megállapítása ellen minden jelenlévő tiltakozott, mint ahogyan azt is igazságtalannak tartják, hogy a lakások nagysága alapján állapították meg a vízfogyasztási normát. Követelték, hogy az IKV szereljen fel vízórákat.

Kunos László, az Ingatlankezelő Vállalat igazgatóhelyettese enyhe cínizmussal közölte, hogy majd beszerzik importból a vízórákat, s azt a lakók saját zsebből kifizethetik. Ez a mondat olaj volt a tűzre. A lakók emlékeztették rá, hogy a házakban voltak vízórák, csak azokat éppen az IKV szerelte le szinte vadonatúj állapotban néhány éve. Hát most szerelje vissza a saját költségén. És záporozni kezdtek a kérdések az IKV és a vezetője felé. Ekkor már előjött minden sérelem. Az imént még magabiztos Kunos László már meg sem próbált válaszolni. Hiszen aligha válaszolhatott volna például ar-

Lakásbérlők kontra székesfehérvári tanács

ra, hogy miért szedik kétszeresen a vízdíjat. Hiszen az be van építve eredetileg a lakásba, amelyet most meg is emeltek.

Nem járt jobban a tanácsot képviselő dolgozó sem. Velük szemben sérelmüket sorolták az egyesület tagjai. Dr. Varga Jánosné elmondta, hogy minden erőfeszítése kudarcot szenvedett eddig a tanácsiak merev elzárkózása miatt: nem óhajtják feloldani a lakótelepi lakások elidegenítési tilalmát. A legutóbbi tanácsülésen – amelyet rendkívülként tartottak meg, s dr. Varga Jánosné akkor beteg volt és nem vehetett részt rajta, azt az elképzelést kezdték körvonalazni, hogy megvehetik a lakást a panelben lakók is, de a forgalmi érték 70-80 százalékaért. Így akarják lehetetlenné tenni a vásárlást – érvelt Vargáné –, hiszen tudva tudják, hogy nincs ennyi pénzük a lakótelepen élő embereknek.

A tanács tisztviselője a mundér becsületét védve azzal érvelt, hogy nem kótyavetyélhetik el az állami vagyont. Ezt miért nem tartották szem előtt, amikor a legutóbbi három esztendőben eladtak 66 lakást? Azért, mert akkor a „mi kutyánk kölykei” voltak a vásárlók? Csak a kisembert akarják kizárni a törvényes kedvezményből? Ilyen és ehhez hasonló kérdésekre keresték, ezúttal is hiába, a választ a fehérvári polgárok. Végül már az egész tanács lemondását is követel-

ték a gyűlés végén. Dr. Varga Jánosné elnök arra kérte az egyesület tagjait, hogy minél nagyobb számban képviseljék a lakásbérlőket a tanácsülésen, ahol szó lesz a lakástügyi tanácsrendelet módosításáról.

Évtizedek óta nem volt példa arra, hogy a fehérvári tanácsülésen a tanács tagokon és a meghívottakon kívül más helybeli polgárok is megjelentek volna. Az 1990. március 29-én még a karzatra is jutott érdeklődő. S bár a tanács testület tisztában volt azzal, hogy milyen téma vonzotta a városlakókat, nem igyekezett előzékenyen elsőként tárgyalni az ominózus témát. Nyilvánvalóan az oly sokszor bevált, régi módszerhez folyamodtak, a kifárasztáshoz. Arra számítottak, hogy az emberek megunják az őket nem érdeklő, s néha hiábavaló szöcséplést, és elmennek. A Lakásbérlők Egyesület tagjaiban, vezetőjében azonban emberükre akadtak: kivárták az utolsó napirendi pontot, hogy végre elmondhassák véleményüket. Folytatódhatott tehát az a vita, amely a hivatal és a polgárok között a közgyűlésen, sőt jóval előbb elkezdődött. Varga Jánosné szakszerű érveire most sem tudtak a tanácsiak elfogadható választ adni, csak hajtogatták a sokat hangoztatott, eddigi álláspontjukat, miszerint nem akarják elkótyavetyélni az állam vagyonát, a tanácsbírlakásokat. Arra azonban már nem tudtak válaszolni, hogy akkor az előző

három esztendőben miért adtak el fillérekért lakásokat. A város családi házas övezetében például két lakást adott el a tanács 52 000, azaz ötvenkettőezer forintért. Úgy látszott, még a tanács tagokat is meglepte ez az összeg. Természetesen, hiszen a legutóbbi időkig csak a végrehajtó bizottság döntött ezekben a kérdésekben. De hát még tájékoztatásként sem tárták ezeket a döntéseket a tanács tagok elé? Igaz, a mostani vita alatt az is kiderült: aligha hoztak volna a tanács tagok más döntést, mint a vb. Egy-egy városatyá mintegy személyes irigységből emlegette, hogy milyen nagy kedvezményt kapnának a saját házzal bírókhoz képest a lakók, ha a kormány által megengedett értéken adnák el nekik a lakásokat.

Az már meg sem fordult a fejükben, hogy mennyit nyerne az állam, a tanács azzal, ha viszonylag olcsón is, de tulajdonba adná a lakótelepi házakat, amelyekre eddig külső tatarozásként egy fillért sem költött az IKV, s a közeljövőben esedékes felújítás már a lakókat terhelné. De mennyivel megbecsültebbek lennének ezek a házak, ha lenne végre tulajdonosuk! Amennyiben pedig jól jár és elégedett a város polgára, jól jár azzal maga a város is, mert a köz érdekében áldozni akaró és tudó lakosokat nyer. De hát ez az előrelátást feltételező logika teljes egészében hiányzik ebből, a múlt rendszertől itt maradt testületből. Amely

„érettségéről” furcsa tanúbizonyságot adott, amikor a törvénytervezet módosítása kapcsán a részmodosításokat elfogadta, az egészet viszont nem. Végül újra szavazni kellett, de előtte még újabb vita alakult ki. Rágták tovább a már lerágott csontot. (Egy mellettem ülő asszony, aki valószínűleg először járt tanácsülésen, megrökönyödve kérdezte: „Ezek az emberek döntenek a mi sorsunkról?”)

A tanács tagok pedig csak szavaztak, szavazgattak, s látszott, hogy közülük sokan már azt sem tudják, hogy mire. Ahhoz ugyanis sokan most sem vették a fáradságot, hogy a tanácsülés előtt behatóan tanulmányozzák az írásos tanácsrendelet-tervezetet. Bizony, sürgősen meg kell tartani a törvényhatósági választásokat! – csak ezt a következtetést vonhattam le, immár sokadszor.

Végül is győztek a lakásbérlők, hiszen számukra kedvezően módosították a fehérvári tanács rendeletét. Vagyis eladhatóvá tették a törvény által nem tiltott és tíz évnél idősebb házakat. Az árat is a kormányrendeletben meghatározott mértékben állapítják meg, tehát a forgalmi érték 15-30 százalékaiban, attól függően, hogy lakott vagy üres, s hogy bentlakó avagy külső ember a vásárló. Már úgy látszott, megszületett a nyugalmat hozó intézkedés, amikor egy résztvevő arra a kérdésre kereste a választ, mi lesz, ha a most eladott lakások eredeti tulajdonosa, illetve az örököse jelentkeznek? Azt kérte tehát a felszólaló, hogy zárójelként azokat a belvárosi lakásokat, amelyeknek várhatóan jelentkezni fog a tulajdonosa. Nos, ez már végképp meghaladta a székesfehérvári tanács döntési képességét.

Babiczy Klára

Az elektromos művek packázása...

avagy hogyan tegyük lehetetlenné a szolgáltató kisipart?

Rp.: Végy hat négyzetméteres üzemhelyiséget ahol a lakossági szolgáltatást lehet(ne) végezni. Emeld fel a helyiség bérleti díját (lehetőleg évenként és dupla összegre), továbbá a gázfűtés tarifáját. Ha az a megátalkodott mészek (aki képes még nyugdíj mellett dolgozni) ezek után is tovább folytatja a kisipart, lőcsölj rá még 48 százalék SZTK-t, plussz áfát, plussz jövedelemadót. Ha a kúra még nem fejtette ki várt hatását, akkor elektromos kezelést kell alkalmazni.

A terápia: emeld fel a kötelező készenléti díjat az elektromos áram fogyasztása után 140 forintról 360-ra. Hogy a kezelés ne okozzon sokkhatást, egyenletesen elosztva, folyamatosan, 40 forintos dózisokban. A lényeg a folyamatosság, valamint a kezelés során kötelezően alkalmazandó titokzatosság. Ha a beteg megkérdezi, miért kell

készenléti díjat fizetnie, a terápia hatásától elleplezendő – tekintsd úgy, mintha semmit nem hallottál volna (a túl sok ismeretanyag ugyanis ronthatja a terápia kimenetelének esélyeit).

Kiegészítő kúraként még köthetsz új szerződést az elektromos művekkel, amely lehetőleg rossz adatokat ad, számítva arra, hogy ez a szennilis nyugdíjas nem olvassa végig a nyomtatványt, de a bonyolult szöveget különben sem érti, felszereltesz új villanyórát (természetesen borsos áron), s mindezek után megemelheted ismét a tarifát.

Ha ezt a terápiát a szolgáltató kisipar túl nem éli, úgy kell neki. Miért akar a lakosságnak szolgáltatni?

F. P. I.

Felhívás a Gázművek vezérigazgatójához!

Tisztelt Vezérigazgató Úr!

A Fővárosi Gázművek szolgáltató vállalat, amelyet kifejezetten a lakosság ellátására – bocsásson meg, ha kezelem kimondom: szolgáltatóra – hoztak létre sok évtizeddel ezelőtt. Ennek megfelelően üzletpolitikájának részeként – ugyancsak évtizedekkel ezelőtt – bérleti szerződést ajánlott fel a lakosságnak különféle gázkészülékek használatára.

Nem egészen egy évvel ezelőtt a Fővárosi Gázművek újabb, az előbbiekkel ellentétes üzleti fogással élve közölte eddigi bérlőivel, hogy: „nyilvánvalóan megállapítottuk, hogy a készülékek ára az eddigi fizetett bérleti díj összegével vállalatunknak megtérült”. Ebből a zseniálisnak is, rafináltnak is, de korrektnak aligha nevezhető kifogással Önök azonnal hatályos és egyoldalúan megszüntették a többnyire több évtizedes bérleti jogviszonyok ezreit, sőt tízezreit.

A bérlők nagy többségükben nyugdíjas, idős, alacsony jövedelmű emberek – ott maradtak az Önök által nagylelkűen rájuk hagyományozott, elhasznált berendezéseikkel, amelyek egyrészt létfontosságúak, mivel főző, sütő, vízmelegítő eszközökről van szó, másrészt életveszélyes üzeműek; ugye, nem vonható kétségbe, hogy a gázkészülékek ebbe a kategóriába sorolandók.

Ráadásul kétséges, hogy lehet-e pótalkatrészt kapni hozzájuk. Önök a jelek szerint még azt a fáradságot sem vették maguknak, hogy felhívják cserbenhagyott bérlőik figyelmét; a lakásbérlőre vonatkozó jogszabályok alapján attól a perctől fogva a bérbeadónak kötelessége a tűzhelyről, sütőről, vízmelegítőről, radiátorról stb. gondoskodni, mivel eddig ezt nem ő tette. Önök a jelek szerint elmulasztották ennek egyeztetését is – addigi bérlők el-

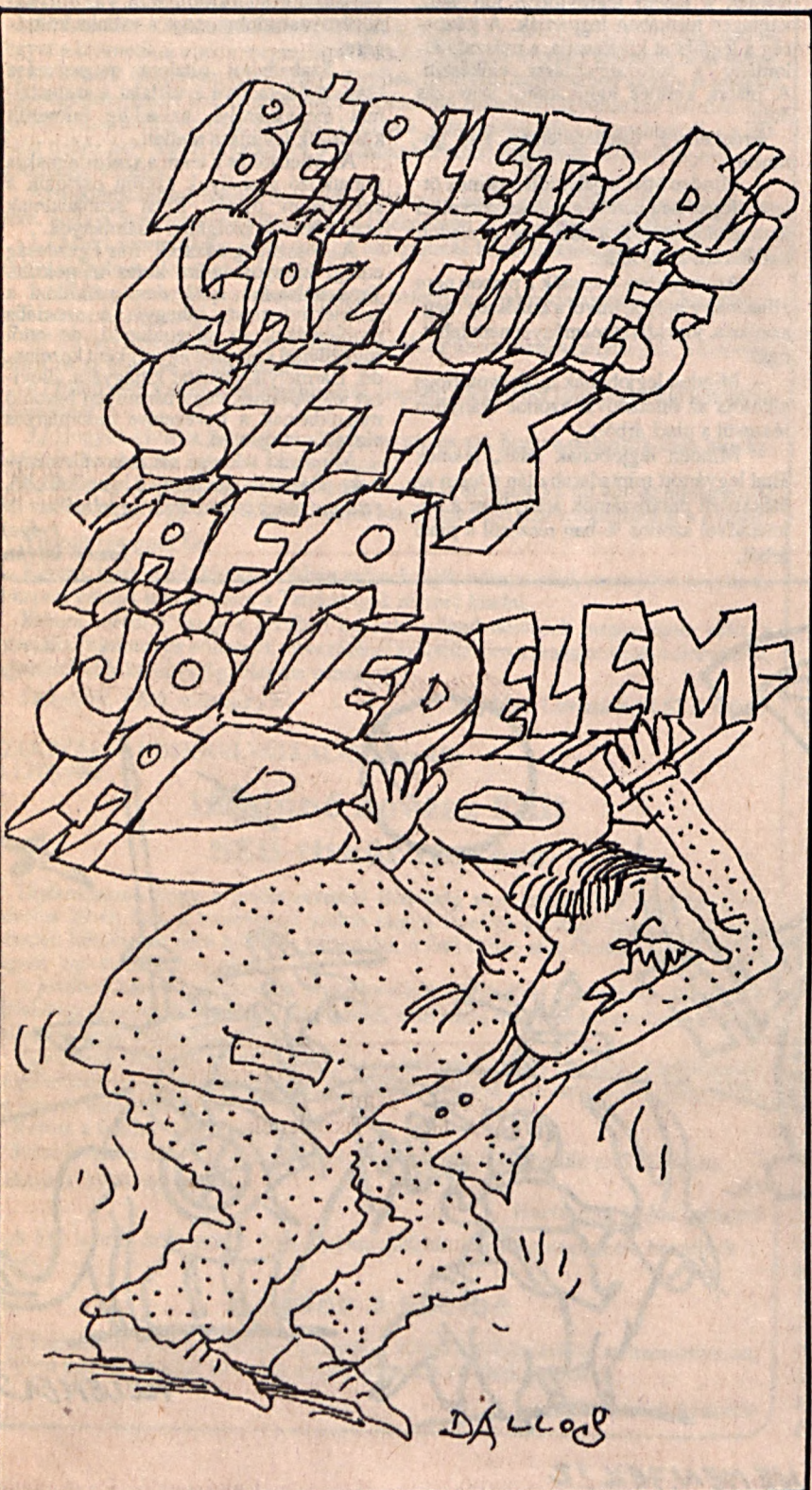
várható védelmében – az ingatlankezelő vállalatokkal.

Eljárásuk következményeit most kezdik érezni az emberek, amikor az IKV-k kivonulása a lakásokból azt is jelenti, hogy az elavult, öreg, Önök által hátrahagyott – és az említett „zseniális” fordulattal a bérlőkre testált – fontos lakásberendezési tárgyak több ezer forintos cseréjét immár saját zsebből kell (kellene?) fedezniük.

A Fővárosi Gázművek eljárása nemcsak elfogadhatatlan, de ütközik a Polgári Törvénykönyvnek a szerződésekre vonatkozóan azon előírásaival is, amelyek szerint a megkötött szerződéstől csakis egyező akarattal lehet eltérni. Kérem és felhívom Önt álláspontjuk sürgős módosítására.

Tisztelettel:

Szabó Miklós
Lakásbérlők Egyesülete elnöke

A Lakosság Érdekvédelmi Tömörülése /A LÉT/ önálló melléklete

Sorsunk levelekben

Lakásbérlők Egyesülete!

T. Cím!

Győr város polgármesterének küldött 1990. január 22-i (titkársága által január 24-én kézhez vett) levelünket másolatban megküldjük. Jellemző a közigazgatási ügyek intézésének moráljára, hogy a mai napig választ nem kaptunk.

Szeretnénk levelünket ahhoz a tanulmányhoz csatolni, amely azzal foglalkozik, hogy mi nyugtalanítja az állampolgárt? (nagy talány); miért idegesek, agresszívek, elkeseredettek az emberek? Mivel lehet még az amúgy is rossz közérzetet tovább rontani? Hány bérlő bőre kell az IKV magas nyereségéhez? Hogyan tartunk bizonytalanságban azt a bérlőt, aki vita és reklamáció nélkül, határidőre fizeti a kiszabott, felemelt lakbért is? Közigazgatási szervek, „hatóságok” (IKV), arccal a könnyebb ellenállás felé, vívják harcukat az összeköttetéssel, vagyonnal nem rendelkező kis emberekkel!

Február 27-én Laczkó László belügyminiszter-helyettes urat kerestük meg problémánkkal, remélhetőleg részéről méltányosabb intézkedést, választ kapunk. A hozzá írt levelünket is csatoljuk a másolatban.

Tisztelettel:
A Győr, Tartsay V. u. 10. sz. lakók nevében:

Timár Viktor bérlő,
Horváth Zsuzsa bérlő

Győr Megyei Városi Tanács VB
Elnökének
GYŐR
Szabadság tér
Tárgy: Tanácsi bérlakás eladásával kapcsolatos reklamáció

1989. december 12-én kelt eladási ajánlatával a Győri Ingatlankezelő Vállalat Ingatlanközvetítő és Lakás-csere Osztálya értesítette házuk (Győr, Tartsay V. u. 10. sz.) lakóit az általunk bérelt, tanácsi tulajdonban lévő lakás eladási áráról. Az IKV által megállapított összeg a folyó áron számított lakásár 30 százaléka, tehát a 100 százalékos lakásár esetünkben négyzetméterenként 17 800-18 000 forint között van.

A ház lakói közül többen megkeresték az IKV fenti osztályát – különböző reklamációkkal, észrevételekkel, felvilágosításokat kérve –, de elfogadha-

tó, megnyugtató választ nem kaptunk. Csaknem minden kérdésünknel a tanácsi rendeletekre, utasításokra hivatkoztak, ezért fordulunk Önhez választ várva.

1986. december 20-án hívta fel az IKV a lakókat: 3 napon belül(!) nyilatkozzanak, hogy amennyiben a ház eladásra kerül, megvásárolják-e. Eladási árként a mindenkori lakásár 15-30 százalékát ajánlották fel (15 éven túl tartozott ház, tehát 15 százalék). A lakók kétharmada igennel válaszolt.

Megjegyezzük, hogy akkor egy Kun Béla lakótelepi új, összkomfortos lakás négyzetméterenkénti ára 12 000 forint volt.

Az igenlő válaszok beküldése után mély hallgatás következett az IKV részéről, bár teljesen nem fektették el az ügyet. Évenként volt egy-egy mozzanat, amiből tudtuk, hogy nem aludt el az eladás, csak nehezen megy előre. Legtöbbször akkor hallottunk erről, amikor a házmaster takarítását reklámláltunk telefonon a házkezelősnél. A házmaster ugyanis hetekig a házba be sem tette a lábát és a lakók takarítottak. Akkor éveken keresztül azt a választ kaptuk, hogy ez a ház ugyanis eladásra kerül, ők már nem intézkednek.

1989 novemberében az IKV megbízottja felkereste a lakókat, szemrevételezte a lakásokat az ár megállapításához, amelyet december 12-i ajánlatában közöltek: 30 százalékban állapították meg, egy tanácsi rendeletre hivatkozva. Az IKV időhúzása miatt a négyzetméterenkénti 12 000 forintos összkomfortos lakásár jelentősen emelkedett, s nálunk ez már 17-18 000 forintnál tart.

Nem mellékeltek kimutatást, hogy a lakók által beinvesztált sajátságos korszerűsítés, beruházás mennyire csökkentette a vételárát. Nem adtak lehetőséget alkura, sem a lakók véleményének meghallgatására. Egyetlen személy bírálta el mindent, ebben a lebbant, rövidesen életveszélyessé váló házban. Véleményünk szerint túlságosan nagy az összeg ahhoz, hogy itt egyszemélyi elbírálás legyen. Túlságosan nagy, ha a lakók anyagi helyzetét, az egyre súlyosbodó gazdasági terheket nézzük. Ennek a háznak a lakói bérből, fizetésből élnek.

Az IKV a vételár reklamációjára azt a választ adta, hogy ez a tanácsi költségvetésbe megy, nekik ennyit kell megállapítani. De a vételárát még ilyen nyomasztó teherrel is vállalják nagyon sokan, mert félünk a kilakoltatástól, ami ellen semmi törvényes garanciát nem látunk.

A legfelháborítóbbnak azonban azt tartjuk, hogy ez a ház kerekén 29 éve tartozott épület. A ház két szintje 1954-ben épült, az akkori idők „Patyomkin házának” megfelelő minőségben. Pl. a villanyvezetékek közvetlenül falba süllyesztettek, bár ennek pótlását (a vezetékek csőbehúzását) a hetvenes évek végén megkezdte az IKV, de leálltak a munkával.

1961-ben emelétráépítéssel még egy szintet húztak a házra, akkor volt a tetőcsere és részleges tatarozás. A második emelet ráépítése után a vízellátásban adódtak még most is fennálló elemi problémák.

A lakásokban a gázbojlerek nem gyulladnak be, sőt sok lakásból időszakonként (napjában többször) teljesen eltűnik a víz. Ezt többen, több esetben éveken keresztül az IKV-nál, ahol mindig megállapították, hogy az utcai fővezetékéről beágzó (tehát a házat el látó) cső átmérője olyan kicsi, hogy nem tudja a folyamatos vízellátást biztosítani. De ennek cseréjét nem végezték el, mi lakók pedig belefáradtunk az örökös, értelmetlen panaszkodásba.

A vételár közlése után építész kértünk meg a ház állagának felülvizsgálására, aki megállapította, hogy öt éven belül teljes tetőcserere szorul, a házban lévő vízvezetékhalózatot teljesen tönkrement, a csövek töredeznék, a pince kb. másfél méter magasságban elázott, a vakolat sok helyen tégláig lehullott.

Ez – becslése szerint – a külső tatarozással együtt minimum 12 millió forintba kerül, s ez az új lakástulajdonosok terhe lesz. Amikor az IKV-nál a ház állapotát reklámláltuk, ismét a tanácsra hivatkoztak, hogy az „nem rendelte el” a tatarozást.

Ez a legalább 12 millió forint egy átlagos nagyságú lakásra (54-55 négyzetméter) további 700 ezer forint terhet jelent, tehát kb. egymillió forintért van egy komfortos, korszerűtlen lakás, s még ezen felül van az a költség, amit a nyílászárók (főként ablakok) cseréjére kell fordítani a tulajdonosoknak, mert az ablakok teljesen elrohadtak, nagyobb csapadéknál a belső falakon folyik a víz.

Újabb tetemes költséget jelent, ha „kedvezményes” kamattal, 25 évre a 290 millió forint vételára 110 millió forintot fizetünk. Tehát a kamatokkal együtt – szerény becslés alapján – mintegy másfél millió forintba kerülne egy átlagos nagyságú lakás.

Ezt csak úgy tudnánk vállalni, ha a lakásár és a rezsi miatt kifizetendő kb. havi 7000 forint mellett szociális segítyt kérnénk megélhetésünkre a tanácstól. Erre viszont azért nem lennénk jogosultak, mert saját tulajdonú ingatlanra rendelkezünk. Tehát beleesnénk a „22-es csapdájába” és a nyomorgók, a hajlék nélküliek amúgy is széles rétegét növelnénk. A fentiek után az alábbi kérdéseinkre kérünk az Elnök úrtól választ, illetve intézkedést:

Mi történik azokkal, akik nem tudják vállalni a vételt (nyugdíjasok és még aktív dolgozók)? Mi történik a lakások eladása esetén, mire kényeszerítheti az új tulajdonos a bérlőt (a bérlői díj mennyiben változhat, hol kötelese cserelakást elfogadni a jelenlegi bérlő)?

Az IKV a vételár százalékának megduplázásakor törvényesen járt-e el? Hová tette az IKV azt a 300-350 ezer forintot, amit a lakók lakbérént befizettek? Három év alatt kb. 170-180 százalékos lakásár-növekedés volt, s ez az IKV késedelmissége, időhúzása miatt miért a lakókat sújtja?

Nem lenne-e tisztességes – a 30 év alatt befizetett lakbér fejében – ha a rövidesen felmerülő tatarozási költségek egy részét az IKV átvállalná, mert így is komoly teherrel hárít át a lakókra? Ennek elrendelésére a tanács jogosult, ahogy eddig a „nem” elrendelésére is az volt.

Kérjük szíves válaszát, amellyel – ebben a különösen kiexponált, gazdaságilag is kilátástalan helyzetben – megnyugtattja a lakókat.

Amennyiben az Ön választ nem érezzük kellő mélységűnek, megnyugtatónak és minden kérdésünkre kiterjedőnek, kérjük tájékoztatását, hogy mely szervhez, kihez fordulhatunk panaszunk meghallgatásáért és érdemi intézkedésért.

Győr, 1990. január 23-án.

A Győr, Tartsay V. út 10. sz. lakói
(14 aláírás)

T. Laczkó László
Belügyminiszter-helyettes úr
Budapest

1990. január 22-én a mellékletként,

másolatban csatolt levelet küldtünk Győr város polgármesterének, Balogh József úrnak.

Levelünkre – noha az IKV által megjelölt határidő március közepén lejárt – válasz a mai napig nem érkezett, így az abban felvetett és részünkről nagyon komolyan tartott aggodalmak, gondok továbbra is időszerűek. A polgármester úrnak írt levelünket az alábbiakkal szeretnénk még kiegészíteni:

Február 10-re virradóan éjjel 1 óra 30 perckor a ház lakói fojtogató füstre ébredtek. A gázvezeték melletti pincerész valaki vagy valakik felgyújtották. A különös szerencsének köszönhető, hogy nem később észleltük a tüzet, mert az oltást végző tűzoltók szerint fél órával később a gázvezeték elverte volna a láng és felrobban a házunk.

A ház kapuja tönkrement, zár nincs rajta, a pinceablakok sok helyen betörték, számos esetben tapasztaljuk, hogy csörlakók vannak a pincében illetve a padláson. Ezt a halomban álló cigarettacsikkékből és egyéb hulladékból állapítottuk meg. A házkezelőségnek jelentettük az esetet, kérve többek között a folyosói ablakok kilincsel való felszerelését, mivel a kilincsek éveken korábban letörték és az ablakokat lezárták. A házkezelőség részéről kijöttek, de a lakókkal nem tárgyaltak, és semminemű intézkedést nem tettek a hasonló esetek elkerülése érdekében.

Sértő, de ugyanakkor érthető is az IKV magatartása, hiszen „csak” a lakók béréről van szó. Azóta félelemben élünk a csörlakók és hajléktalanok betelepülése és a hasonló esetek kivédhetlenségéig miatt.

Antihumánus, etikálan magatartás ez az IKV részéről az olyan lakókkal szemben, akik a kiszabott, felemelt lakbért is határidőre, pontosan kifizetik.

Most jutott tudomásunkra, hogy az 1989. év után (tehát a lakbéremelés előtt) milyen komoly részesedést fizetett az IKV a dolgozóinak. Hogyan lehet nyereséges az olyan vállalat, amely pénzühiányra hivatkozva, 30 év óta – kérésünk ellenére – nem fordít egy fillért sem házuk állagmegóvására?

Miniszterhelyettes úrtól kérünk választ a január 22-i levelünkben felvetett kérdéseinkre, mert Győr polgármestere nem tud időt szakítani arra, hogy 14 lakónak válaszoljon.

Válaszát előre is köszönjük.

Tisztelettel:
A Győr, Tartsay V. u. 10. sz. lakói nevében:

Timár Viktor bérlő
Horváth Zsuzsa bérlő

Lakásbérlők Egyesülete

Szabó Miklós elnök úrnak!

Mellékelten megküldöm a Lakásbérlők Egyesületéhez írt 1989. november 25-én kelt korábbi panaszos levelem másolatát. Sajnos azóta is nélkülözni kellett várva várt válaszukat. A mai napig sem kaptam egy sor választ sem rá! Fájdalommal tölt el, hogy ilyen mostohán kezelik a bejelentést! Nem tudom felfogni, miért történt így.

Kérem, szíveskedjen velem legálább azt közölni, hogy hová fordulhatok ügyemben. Egy ilyen szemétdombra való IKV ellen. Feltörték 9 hónapja a lakásomat! Rommá tették azt! Ajánlott leveleimre sem válaszolnak és büntetlenül herdálják a bérlők pénzét. Kérem tisztelettel szíves segítségét és választát.

Budapest, 1990. március 8.

Tisztelettel:
B. Nagy Sándor
II. fokú rokkantnyugdíjas
1077 Budapest, Dohány u. 20. II. 14.
lakás bérlője

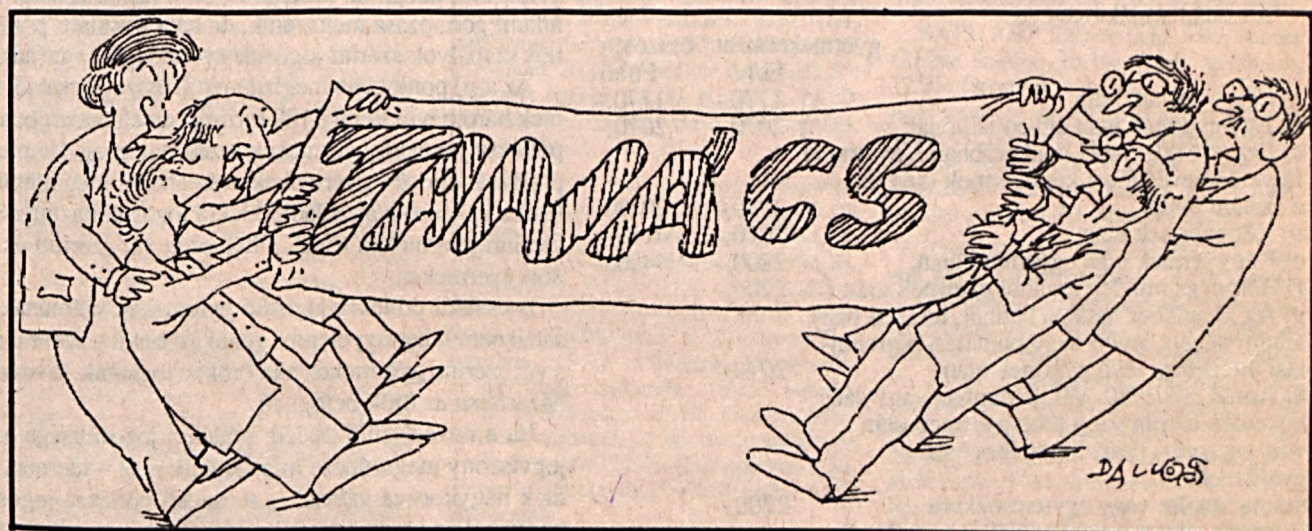
T. Lakásbérlők Egyesülete!

A Fővárosi VII. kerületi Ingatlankezelő Vállalat VII/1. számú kirendeltsége, 1072 Dob u. 2. Kirendeltségigazgató: Ungvári Károly, házkezelő: Pomázi Ildikó, műszaki vezető: Perván József.

Fent nevezettek ellen panaszt terjesztettek be és kérem tisztelettel sürgős segítségüket. Indokaim: helyzetem már tarthatatlan! Sürgős segítségre szorulok. 21 éve lakom a lakásban. 1983 óta mint főbérlő. A bérleményt rossz műszaki állapotban vettem át. Ezért 1976. február 10. óta állandó kilincselések után, már-már súlyos helyzetbe juttattak fent nevezettek. A komfortfokozatnak meg nem felelő lakbér pontos teljesítése mellett!

A bérleményemben fennálló hibák és hiányosságok megszüntetésére tett panaszaim süket fülekre, nemtörődomségre és mellébeszélésekre halmozódott. Ugyanakkor a bérlők pénzével visszaélve pazarlóan garázdálkodnak.

1976 óta fennálló panaszaim: 1.) A lakás teljes fűthetőségét a mai napig nem biztosítják (10-12 °C). 2.) A lakás bejárati ajtaja rossz, a tokjától elálló, vetemedett! Ma már nem zárható! Csak a hideg jár be rajta. 3.) A lakás három helyisége a felettem lakótól állandóan beázik. Ma már a vakolat is hullik, veszélyeztetve a helyiségek használatát. Az állagmegóvás csak hangzatos frázis az IKV-nál. 4.) A lakás fürdőszobája csak papíron létezik. Csak ígérgetnek, semmi jele a segít-

ségnek és fűrdni nem lehet! Ilyen körülmények között örlődik egészségem és az idegeim. És ez sajnos még nem minden, mert ott tesznek ellenem, ahol csak tudnak.

Történt ugyanis 1989. július 3-án, hogy mialatt lakásomtól távol voltam, feltörték azt és behatoltak. Négy hónapig nem tudtam lakásomba visszatérni és azt használni. 1.) A fürdőszoba padozatát feltörték. A WC-kagylót eltávolították. Nagyon sok utánajárás után csak 1989. október 31-én állították helyre, de hogyan! nem tudunk négy hónapig WC-re járni. 2.) Feltörték a kis szobám parketáját és falat bontot-

tak. Azt mind a mai napig úgy hagyják! 3.) Az amúgy is rossz kijáratú ajtó teljesen tönkretéve hagyják! 4.) A lakásom azon részét, ahol megfordultak, romossá, törmelékttől és sítól koszosá tették. 5.) A faltól-falig húzódozó fal-állványomat szétverték, holmijaimat szétdobálták, közülük volt, ami eltűnt. Hiábavaló minden ajánlott levél, még csak válasza sem méltatnak, nemhogy segítenének!

Teszik mindezt büntetlenül, egy súlyos mozgássérült, nyomorék, II. fokozatú rokkantnyugdíjas emberrel, mert úgysem tud panaszával intézkedni. Helyzetem tűrhetetlen, felháborító.

Kérem tisztelettel, segítsenek rajtam!

Tisztelettel:

B. Nagy Sándor
II. fokozatú rokkantnyugdíjas
Budapest

E levél sajnos a Lakásbérlők Egyesülete hiányosságára is rávilágít. Elnévezést kérünk B. Nagy Sándor rokkantnyugdíjas tagtársunktól. Problémáját, az általa írott eredeti levél közlésével az illetékesek figyelmébe ajánljuk.

Lakásbérlők Egyesülete

A Lakosság Érdekvédelmi Tömörülése /A LÉT/ önálló melléklete

Mindig áprilisban tanácskoznak, amikor a természet is nekilődül az újjászületésnek. A Józán Élet Szövetség megalakulása óta ez lesz a második olyan közgyűlés, amelyen a sokféle tagszervezet és tagcsoport egyenlő jogokkal, egyaránt két-két küldöttel képviselteti magát. Ezzel minden alapító és csatlakozott csoportosulás azonos esélyt kap, hogy az emberséges türelem koalíciójának szövetségi mérlegét megvonja, és hogy a további közös teendőket kijelölje. Ennek talán a Szövetség kereteit meghaladó jelentősége lesz.

Az országgyűlési választások kapcsán is sok szó esik a koalícióról. Egy többféle világnézetű és eltérő programokat valló pluralista parlament esetében ez természetes probléma. A kérdés most az, hogy az egymást ellenőrző, s a helyes döntéseket kemény vitákban kikristályosító (csaknem azt írtam: kiizzadó) pluralizmus esélyes-e arra, hogy a válság viharában hányódó

A RÉVKALAUZ – ÉS AKÜRTJE

– Közgyűlés előtti meditáció –

ország-hajót a rá leselkedő szirtek között, ebben a századvégi ködben végre révbe kormányozza. Márpedig ez nemcsak a tetemes külföldi adósságterhek, s a hajó megviselt, avított (gazdasági) konstrukciója miatt lesz kockázatos vállalkozás. A siker jórészt azon múlik, hogy a sokszínű legénység képes lesz-e a fegyelmezett együtt manőverezésre, a köd szülte lidércek, illúziók reális megítélésére. És sajnos, sem történelmünk, sem pedig nemzeti karakterünk nem biztat sok jóval e hosszú távon érvényesítendő közös manőverezés tekintetében. Ehhez mindenképp fel kell hagynunk a lónak hol az egyik, hol a másik oldalára lendülő

circuszi akrobatamutatóval, az egymásra mutogatással és bűnbak-kereséssel, a kölcsönös türelmetlenséggel; s azt a lobbanékony turáni természetünket is meg kell zaboláznunk, amely semmibe veszi a mértéktartást, és az értelmet oly könnyen és oly gyakran rendeli alá szélsőséges indulatainak. Történelmi sorsfordulóink idején nemcsak az újrakezdés bátorságáról tettünk annyiszor és annyi áldozattal tanúbizonyságot – olykor a legreménytelenebb helyzetekben, de fel kell ismernünk e hősi eposzokban a „mindent előlről kezdés” göröcsös kényszerét is, amely történelmünk folyamatoságát, egymásra épülését le-

hetetlenné teszi, s akár az utcák nevét, az alapvető nemzeti értékeket is rendszerrel újra kereszteli.

Reális nemzeti önismeretre van szükségünk, jobban mint valaha is volt. Csak ha saját tulajdonságainkat, képességeinket és különbözőségeinket képesek leszünk hideg fejjel egybevetni a századvég kemény nemzetközi követelményeivel, csak ha a józán mérleget, belátást és türelmet tekintjük révkalauzunknak, akkor sikerülhet Európa békésebb és gazdagabb vizeire eveznünk. Ha nem így teszünk, biztosan zátonyra futunk, s katasztrófánk akár az európai öböl, kultúra és gondolat kataklizmájává is válhat.

A józanság léte tehát mértékellenül nagy. Nem véletlenül vált a politikai szónoklatok egyik leggyakoribb fogalmává, a „demokrácia”, az „önkormányzat”, a „piacgazdálkodás” és a „keresztény nemzeti szellem” mellett. Csak nehogy ugyanúgy kiürüljenek majd ezek a fogalmak is, mint sok másik, sőt ezek némelyike is hajdanában,

vagy éppen a marxista frazeológia közelmúltban elértéktelenedett s gyakran meg is gyalázott jelszavai! Népünk józanságát megőrizni (aki a sulykot már elvetette, annak segíteni visszaszerezni) – ez a Józán Élet Szövetség legfőbb feladata. Ezért jött létre két esztendeje, s ezt szolgálja tiszta lelkiismerettel, pártoktól függetlenül a jövőben is. Hittelté mindennapos tevékenységével alapozta meg.

Tagjai és tagszervezetei szinte hétről hétre gyarapodnak, s ma már – egy még szélesebb szövetséghez, a Lakosság Érdekvédelmi Tömörüléséhez csatlakozva – közel kétszáz ezer józánul gondolkodó és cselekvő társat tudhat maga mögött, vagy céljai mellett. Tekintélyét jórészt javaslataival, esetenkénti tiltakozásaival teremtette meg, amelyek mind-mind a lakosság józán többségének érdekvédelmét, a hátrányban és veszélyben lévő támogatását szolgálták. Talán ennél is fontosabb az a példa, amit ez az erkölcsi alapon álló sokszínű szerveződés pusztán létevel bizonyít; igenis lehetséges a különböző hiten élők, a hívó és ateista hazafiak más-más világnézetű erkölcsiségének közös cselekedetében és mozgalomban való megtestesülése! Az emberséges türelem koalíciója nem vágyalom tehát a Duna–Tisza táján sem. A hibákat be lehet és kell ismerni. A sérelmek megbocsáthatók. A közös cél és a szeretet a különbözőségek elismerésén és tiszteletén alapuló új bizalmat kovácsolhat. Szövetségünknek a mértékletesség nemzetmentő szolgálatát ilyen mindnyájunkat összefűző s megmozgató közös céljává, ami az ivási szokások és az életviteli stílus megváltoztatásától kezdve a józán viselkedés és magatartás minden formáját magába foglalja. Ezt tudjuk ajánlani az új Országgyűlés frissen megválasztott tagjainak is.

Es hogy ez az ajánlat több legyen pusztán óhajnál, az már az április 20-i küldöttközgyűlésünkön múlik. Ott tervezhetjük meg új kezdeményezéseinket. Ott határozhatjuk el, hogy miként hozzuk létre az új parlamentben is a képviselők egészség- és családvédő csoportját, és hogy mit tehetünk annak érdekében, hogy a „Józán Nép”, a Szövetség most már havonta megjelenő folyóirata minél több honfitársunkhoz vigye el a józanság hangját, a révkalauz – ködben is messzire hangzó – kürt-szavát.

Fekete János

Pohárköszöntő a sajtó hatalmára...

A „Létkérdések” március 29-i számában nyilvánosságra hozott levelek hatása már a március 31-i rádióműsorban megmutatkozott. *Rapcsányi László* reagált rájuk a Vasárnapi Újság keretében, úgy is, mint akire az egyik levélben küzdőtársként hivatkoztam. Bejelentése szerint rövidesen sor kerül rá, hogy ez a jelentős hallgatósággal büszkélkedő műsor napirendjére tűzi majd a mértéktelen alkoholfogyasztás nemzeti sorsproblémáját, ahogyan a levelekben javasoltam.

Az olvasók alaposabb tájékoztatására hadd adjam most közre facsimilében, az 1983-ban, önkényes szármarsággal zúzdába küldött „Pohárköszöntő” című versesfüzet borítójára nyomott címadó verseit.

POHÁRKÖSZÖNTŐ

Testvéreim, a honfi-láz hevében!
En rút bitang, tétova renegát
hozzátok szólok, én, kit eme tósztra
a nemzet-féltés gondja delegalát:
- Igyatok, édes haverok, akikkel
egy szeszakolban tintáztam imént:
Igyatok hazám fiait! Cseresznyét,
konyakot, rumot, igyatok, miként
vedel az is, ki elült a piától
- csak zugban, potlyát, s markába nevet –
Igyatok hazám leányait! Keccsel
túlgurguláznai a férfi nemet!
- Ne áztassa el a tószta igazát, hogy
társatok antiipiást alakít.
(Szeretnék, gödény-gigámon lecsurgott
pénzemből visszanyerni valamit.)
Ti tudjátok: én megittam a részem:
egy deficités közép-üzemet
gatyába rázna ára. Így a kocsmá-
ajtón kívülről zeng az üzenet:
Igyatok csak! Példám követni vétek!
(Az „Antetilt” bár régen nem szedem.)
Mit évenke ádósai megplátlók:
azt félttem én, a sok-sok milliárdot!
Hisz koldusbotra jutna nemzetem!

§ § §

Jogi sarok

§ § §

A családi pótlék II. rész

A múlt pénteki számban a családi pótlékra vonatkozó rendelkezések ismertetését az összegszerűségénél fejeztük be. Most összefoglalót adok erre vonatkozóan, táblázat formájában, amelynek segítségével az érdekeltek jobb áttekintést kaphatnak az őket érintő kérdéseket illetően.

A család pótlék összege:

	gyermekenként		összesen
	Ft/hó	Ft/hó	
a) Egy gyermek után	1770,-	1770,-	
b) Egy gyermek után egyedülállóknak	2070,-	2070,-	
c) Egy gyermek után, ha korábban e gyermek figyelembevételével két gyermek után járt a családi pótlék	2070,-	2070,-	
d) Két gyermek után	2070,-	4140,-	
e) Két gyermek után egyedülállóknak	2200,-	4400,-	
f) Három és minden további gyermek után	2200,-		
g) Az ideiglenes hatályú beutalt, intézeti vagy állami nevelt, javító vagy büntetés-végrehajtási intézetben lévő gyermek után	2070,-		
h) Annál, aki 1980. VII. hónapban vagy azt követően három vagy több gyermek után volt jogosult a családi pótlékra és a gyermekek száma kettőre vagy egyre csökkent	2200,-		
i) Annak, akit mint egyedülállót a gyermek figyelembevételével 1980. VII. hónapban vagy azt követően két vagy több gyermek után megillette a családi pótlékra jogosultság megszüntése, a másik gyermek után	2200,-		
j) A tartósan beteg, illetve testi vagy értelmi fogyatékos gyermek után	2550,-		
k) Ha két gyermek közül az egyik tartósan beteg illetve testi vagy értelmi fogyatékos, a két gyermek után	4750,-		
l) Ha a két gyermek közül az egyik tartósan beteg, illetve testi vagy szellemi fogyatékos és utána a családi pótlékra jogosultság megszüntése, a másik gyermek után	2200,-		
m) A nevelőszülő háztartásában lévő ideiglenes hatályú beutalt, intézeti vagy állami nevelt gyermek után	2550,-		
n) Ha a nevelőszülő háztartásában lévő ideig-			

lenes beutalt, intézeti vagy állami nevelt gyermek tartósan beteg, illetve testi vagy értelmi fogyatékos

2950,-

o) Az m) illetve n) pont szerinti családi pótlék illeti meg a nevelőszülőlt abban az esetben is, ha a háztartásában lévő gyermek állami gondozása megszűnik, de nála a családi pótlékra az általános szabályok szerint jogosult gyermek(ek) van(nak) még.

Az a-n) pontokban meghatározott összegű családi pótlék a gyermek hároméves koráig 100 forinttal emelt összegben jár. A családi pótlékra jogosító gyermekek számának megállapítása: a családi pótlékra jogosító gyermekek számának a megállapításánál figyelembe kell venni a családpótlékra jogosult háztartásában lévő vér szerinti gyermekek kivételével, elhelyezett vér szerinti és örökbe fogadott gyermeket.

A családi pótlékra jogosító gyermekek számának megállapításánál nem lehet figyelembe venni a családi pótlékra jogosultnak azt a vér szerinti gyermeket, akit örökbe fogadtak, kivéve ha a jogosult házastársa az örök befogadó.

Ha a nevelőszülő családi pótlékra jogosultsága a nevelőszülő jogviszony megszűnése miatt szűnik meg – ide nem értve a gyermek nagykorúvá válását –, a családi pótlékra jogosultság szempontjából és a családi pótlék összegének a megállapításánál e gyermeket figyelmen kívül kell hagyni.

A családi pótlékot az erre jogosító összes gyermek figyelembe vételével kell megállapítani és az így megállapított összegeknek a jogosult háztartásában lévő gyermekekre eső arányos részét kell folyósítani.

Ki minősül egyedülállóknak? Egyedülálló az, aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált vagy házastársától külön él, kivéve, ha élettársa van. Egyedülállóknak kell tekinteni azt, akinek a) a férje sorkatonai szolgálatot teljesít, b) a házastársa közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, ha keresettévének összege az öregségi nyugdíj legkisebb összegét nem haladja meg (ez jelenleg 4300,- Ft/hó), c) a házastársa a háztartásukban élő gyermekről a gyámügyi feladatokat ellátó illetékes szakigazgatási szerv igazolása szerint legalább két hónap óta gondoskodik.

Egyedülállóknak kell tekinteni azokat a házastársakat is, akik

vakok személyi járadékában részesülnek vagy erre jogosultak. Egyedülállóként kell figyelembe venni azt is, akinek a házastársa a) az illetékes orvos igazolása szerint betegsége, orvos igazolása szerint betegség, illetőleg testi vagy értelmi fogyatékosága miatt munkaképességét 67 százalékban elvesztette és ez az állapota előreláthatólag egy éven át fennáll, b) nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, kivételes nyugellátásban, átmeneti járadékban, rendszeres szociális járadékban, rendszeres szociális segélyben, hadigondozási járadékban részesül; c) kényszergyógykezelés alatt áll, d) előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztést tölt, illetve kényszergyógyításra kötelezett alkoholist, és a házastárs keresete, jövedelme – ide nem értve az eseti segélyt és a tanulmányi ösztöndíjat – az a)-c)-d) pontban felsorolt esetekben az öregségi nyugdíj legkisebb összegét (ez jelenleg 4300,- Ft/hó), a b) pontban felsorolt esetekben pedig a házastárs nyugellátása, egyéb ellátása az öregségi, a rokkantsági nyugdíj (ez jelenleg III. rokkantsági csoportban 4300,- Ft/hó, II. rokkantsági csoportban 4596,- Ft/hó, I. rokkantsági csoportban 4631,- Ft/hó), a baleseti rokkantsági nyugdíj (ez jelenleg III. rokkantsági csoportban 4340,- Ft/hó, II. rokkantsági csoportban 4666,- Ft/hó, I. rokkantsági csoportban 4726,- Ft/hó) legkisebb összegét nem haladja meg.

Az egyedülállóság megállapíthatóságához figyelembe veendő eseteknél a házastársakra vonatkozó rendelkezéseket az élettársnak is alkalmazni kell. Az egyedülállóság szempontjából külön kell tekinteni azt is, aki házastársával ugyanabban a lakásban lakik, ha a házasság felbontása iránt bírósági eljárás van folyamatban.

Az egyedülállóknak e jogcímen a családi pótlék az egyedülállóvá válását követő hónap első napjától jár.

Egyéb rendelkezések: a családi pótlék összegének év eleji vagy évközi emeléséről az Országgyűlés az éves költségvetés elfogadása, illetve annak módosítása során dönthet.

A családi pótlékkal kapcsolatos rendelkezések 1990. IV. 1. napjával lépnek hatályba, ezeket első ízben az 1990. április hónapra járó családi pótlékra vonatkozóan kell alkalmazni.

Dr. Fekete Ervin

Révai Nagy Lexikona

az első két kötet ára: 917,- Ft/db, a 3-5. köteteké: 980,- Ft/db

A Babits Kiadó pótmegrendelést vesz fel a Révai Nagy Lexikona egész sorozatára, a beérkezés sorrendjében, korlátozott példányszámban.

Ön már most előre, egy összegben megvásárolhatja a lexikonsorozat valamennyi hátralévő 4-20. kötetét,

21 500,- Ft-os áron.

Név: .....

Cím: .....

...példányban
megrendelem

a Révai Nagy Lexikona kötetait
az alábbi címen:

Babits Kiadó
7100 Szekszárd, Pf.: 237.

Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

Tisztelt Megrendelőnk!

Kiadónk továbbra is garantálja a Révai Nagy Lexikona hat év alatti megjelentetését, s azt is, hogy indokolatlanul nem emeljük a kötetek árát. E nemzeti érték közkinccsége során csak szolid üzleti nyereségre törekszünk.

Sajnos azonban nem tudjuk elhatárolni magunkat a papírárak és a nyomdai műveleti költségek évente egyre nagyobb mértékű emelkedésétől. Reálisan felmértük, hogy ez Önnek esztendőnként fokozódó megterhelést jelent.

Kiadónk vezetősége ezért úgy határozott, hogy felkínáljuk Önnek az általunk vállalható legnagyobb kockázatot!

Ha az Önhöz már elküldött csekkek egyikét ezen összegre szólóan 1990. április 30-ig kifizeti és a pénzt a szokásos módon befizeti, nem lesz tovább gondja a részletfizetésekre, kiadónk törzsvásárlójának számít ezután, és 1994 végéig automatikusan postázzuk Önnek a megjelenő lexikonköteteket.

Gondolja végig és mérje fel, hogy ez Önnek könnyebbé vágy terhet jelent.

Mi felajánljuk a lehetőséget.

Babits Kiadó

Tisztelt Leendő Megrendelőnk!

Ha a Révai Nagy Lexikonát hiába kereste eddig a könyvesboltokban, a könyvtáraknál, s szeretné megrendelni tőlünk a teljes hasonmás kiadást, és egy összegben az egészet kifizetni, kérjen egy csekket kiadónktól, s azon adjon fel címünkre

24 314,- Ft-ot

1990. április 30-ig.

Önnek sem lesz tovább gondja a részletfizetésekkel, s Önnek is automatikusan postázzuk a megjelenő lexikonköteteket 1994 végéig.

Gondolja meg!

Mi Önnek is felajánljuk a lehetőséget.

Babits Kiadó
7100 Szekszárd, Pf.: 237.

Hűség

Hangja halk, nem is értem; mozdulatra feszülő karjáról sejtem, mit akar.
- Tessék csak - a szemközti székre bökök.

Mint fáradt falevél, ha őszi avart ért, csendben letelepszik, széles karimájú kalapját óvón maga elé helyezi, s amint a pincért meglátja, erősen hátra hajló nagyujjával mutat felé. Ez hát a rendelés. Ezzel végezve komótosan zsebébe nyúl, cigarettát vesz elő; mint lassított film, ahogy rágyújt, s a gomolygó kékségen át pillantást küld felém. Utána maga elé réved, hosszan a gyalult asztallapot szemrevételezi, csak tekintetéből látszik; gondolatban messze jár.

Jön a pincér a sörrel.
A férfi nem szól, nyújtja az előre kiszámolt pénzt, a poharat a kalap mellé állítja, nem nyúl hozzá. Köhint, gondosan hajtogatott zsebkendőjével orra előtt babrálni.

Hallgatunk.
A csend zavar. Akarva, nem akarva asztaltársak lettünk, jó volna szót váltani. Különben is, ha valaki bennünket figyel, nem értheti mi van, még azt hiszi, megkukultunk.

- Magával jól járt a felesége - veteget véget a csendnek.

Hunyorogva közelébb hajol s úgy kérdezi:

- A feleségem? Ezt meg honnan veszi?

- Az ilyen hallgatag emberekkel nem lehet pörölni. Meg a zsebkendője, az árulja el, hogy nős ember. Így csak az asszonyok tudnak zsebkendőt vassalni a férjüknek.

- Na hiszen - méltóan hosszán - téved. Ugyanis magányos ember vagyok, pontosabban özvegy. De lélekben változatlanul nős vagyok, látja - húzza fel a szót, s az ujján fénylő arany karikagyűrűt mutatja.

- Részvétem - mondom bizonytalanul, merthogy a gyász láthatóan friss, a bánat pókjá még meg sem szötte körülötte a hálóját.

- Köszönöm. A részvét mindig jól esik. És ne higgye, fiatalember, hogy az ilyen csapást ki lehet heverni. Ne nevesse ki, amit mondok, én az utolsó órámat várom, mert ha igaz az a más-világ, hát bizakodok, hogy mielőbb találkozzom a feleségemmel - sóhajt -, Ilonkával. Mert nekem, amíg emlékezni tudok, Ilonka marad. Isten nyugtassa haló porában is. Áldott jó teremtet volt, óvott, a szélétől is védett engemet, mást ne mondjak, hányszor megessett, hogy szakadó esőben ő ment a kútra vízerért, csak hogy engemet baj ne érjen. Ilyen feleséget kívánok magának is.

- Beteg volt és a betegség vitte el? Hevesen tiltakozik:

- Percig se. Virult, mint a rózsa. Derült égből a villámcsapás, úgy ért a baj. Odaki voltunk azon az októberen is a szőlőben, bekapáltunk. Mondom neki déltáj fele, na, Ilonka, még egy nekigyűrűzés, aztán ennek is vége. Nem szól. Gyanús volt a csend, hátra fordultam, és ott feküdt szegény a szőlő sorában. De még holtában is a földet markolta. Mindig törekvő volt. Mindenből forintot tudott csinálni, a mi kertünkben bújti ki először a vörös-

hagyma, a borsó, nálunk keltek ki az utcában legelőbb a kiscsibék. Felbontolták és azt mondta az orvos, szinte úgy robbantak fel az agyában a hajszálerek, mert hogy nagyon vékony falúak voltak, csoda, hogy addig is elhúzták. Ezt én nem tudtam róla, de ha bár akár milyen nyavalyájáról előre is tudomásal bírtam volna, akkor is csak a feleségem lesz.

Csak most nyúl a poharáért s elgondolkodva kortyint.

Válaszképpen mondom:
- Az idő majd magát is meggyógyítja.

- Engem? Soha - sértődötten szól -, engemet soha. Mert, fiatalember, jól jegyezze meg, hiába mondják, hogy a férfinép olyan, mint a madár és szeret szoknyáról szoknyára szállni. Már amelyik. En az a fajta vagyok, hogy életemben egyszer tudok szeretni. Igen, szeretni, mert hiába halt meg, az emlékezetemben most is csak őt szeretem. Látja-e, most is egy pillanatra becsukom a szememet és őt látom. Mindig ez a kép jön elő bennem. Nagyon aranyos volt, amikor nevetett, a két orcájának két kis gödröcske mutatkozott. Volt neki egy kislánykori képe, azok a gödröcskék már azon is rajta vannak. Egy szó mint száz, nem engem azóta más férfiszemély nem zsenirozott, vagy ha mégis fickándozott bennem az ördög, odaálltam az esküvői fényképünk elé és megkérdeztem magamtól: János, hát ennyi az esküvés?

- Nagyon szerette.

- Magamnál is jobban. Nincs az a vasárnap délután, hogy ki ne mennék a temetőbe, vagy nincs az a reggel, hogy ébredésem után már az első két percben ne jutna eszembe. De mások ezek az ébredések is. Csak a rideg szóba. Akkor meg, ha kicsit elszunyóáltam, arra riadtam, hogy a hajamat simítja. Jánosom, Jánoskám, így, ahogy mondom, mert csak így hívott és mindig így ébresztett. Az ilyen ébredés után édes volt a nap. És mindig megtalálta a módját, hogy a kedvemben járjon. Mit főzök aranyom? Jó lesz-e a mákosmetélt, mert hogy az volt a kedvenc eledelem. Ambátor manapság már az is közömbös. Úgy bizony. És szép volt. De - emeli fel figyelmeztetőleg az ujját -, nekem akkor se kellett féltékenykedni. Pedig lett volna alkalma, volt hogy napokra elmaradtam a munkában. Amikor hazaértem, együtt neveltünk, hogy melyik férfi miket mondott neki. Addig, legalábbis szerintem, nincs ok a féltékenységre, amíg az asszony ezeket is elmeséli. De ha már hallgat, ha magában tartja, akkor kezdődik a baj - szemé fátyolos lesz, hangja megremeg, s talán nem is hozzám, hanem magához beszél. - Mert ő volt az én boldogságom, az aranyom, a gyémántom, a lelki támaszom, lelkem békecsépe, lelkem reménycsépe. Ha látta volna, amikor ünnepeken szépen felöltözve végigmentünk a főútcán. Elöl a három gyerek, utánuk meg mi, kart karba öltve. Úgy értett a gyerekekhez, mint valami tudós a tudományához. Mindig talált rajtuk valami igazítani valót. Hol a körmük, hol a hajuk, hol a ruhájuk, szóval, mint kottlós a csibékkal. Sokszor mondtam is neki, Ilonkám, olyan fiatal vagy még, honnét benned ez a tapasztalás. Vele született, az anyaméhéből hozta. Ezerszer áldom a jó sorsomat, amiért mellé tessékelt. A gyerekek ma is jók, de tudja, nincs már meg az a nagy családi összefogás, ami boldogult feleségem idején. Ő tartott össze bennünket, ő sulykolta belénk, hogy akik egy fedél alatt élnek, azoknak össze kell tartani. Mit lehet tenni? Szép volt, de elmúlt. Hiába múlt az úgy az évek, úgy fáj ez nekem, mintha csak tegnap történt volna.

- Hány esztendeje eszi az özvegyek kenyereit?

- A jövő hónap második napján, déli tízenként órákor lesz harminchárom esztendeje.

Intek a pincérek; két korsó sört és siessen vele.

Varga S. József

(A címadó mű a szerző azonos című kötetéből, melyet a Babits Kiadó jelent meg.)

APRÓHIRDETÉS

Keszthelyhez - Hévízhez közel, szentgyörgyvári hegyen 525 négyszögöl szántó, pincével eladó. Domján, Hévíz, Fenyő u. 7.

Keszthelyen kis komfortos családi ház eladó. Keszthely, Fuváros utca 1.

A Babits Kiadó

legalább 10 m x 6,5 m

alapterületű,

legalább 3 m magas

**helyiséget
keres**

ipari hasznosításra,

Szekszárdon vagy környékén.

Ajánlatokat a 74/16-277-es telefonszámra várunk.

Kedves KERESZTSZÜLŐK, keresztelési fogadalmuk betartásában segít az

fizessenek elő a lapra KERESZTGYERMEKEIK számára, hogy azok könnyebben mondhassanak az

életre **IGENT!**

Előfizetési díj egy évre 600 forint
fél évre 300 forint

A lap előfizethető a Hírlapkézbesítő Postahivataloknál, a Posta hírlapüzleteiben, vagy közvetlenül

a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámon

AZ IGEN ELŐFIZETÉS LELKIAJÁNDÉK

**„Szakmunkástanulókért”
Kulturális Egyesület**

Az Egyesület célja a tanórán kívüli nevelés új demokratikus formáinak megteremtése, a szakmunkástanulók művelődésének segítése.

Tisztelt Asszonyom, Uram!

Ha Ön olyan helyzetben van, hogy tud és akar is segítségünkre lenni kérem adjon lehetőséget arra, hogy terveinkről részletesen tájékoztathassuk.

Ügyintézőnk:

KAPOSI JÓZSEF

1062. Budapest, VI. ker.

Népköztársaság u. 83-85

Tel.: 06/1/1427-556 vagy 1427-188

Legalább a becsületgólért

„Hiki”, mármint Joseph Hickersberger, az osztrákok régi-új kapitánya nyíltan, mindennemű kötelező udvariasságot mellőzve nyilatkozta: a magyarok csak arra a szerepre képesek, amire leendő világbajnoki ellenfelük, az USA válogatottja, az alárendelt szerepre, a kétségbeesett védekezésre. Ebből az aspektusból nézve a dolgokat, hasznosnak ítéli meg a mérkőzést. Mint utólag kiderült, a valóságot tökéletesen leképező helyzetelemzés eléggé sértően hatott a magyarok táborában. Pedig hiúságunkat túlságosan nem sértheti – annak ellenére, hogy a tavasz első megméretésén 2-0-ra legyőztük az amerikaikat.

Igen, ellenük jobbak voltunk. De a

„szakmai szem” képes átlátni a szitán: játékunk szervezetsége, a focisták egyéni kvalitásai alapján ma már a világ labdarúgásának inkább alsó ágába tartozunk, mintsem a rendkívül kiegyenlített középmezőnyhöz.

Ilyen futballmúlttal, hagyományokkal, mint ami nekünk van, ezt az állapotot nagyon nehéz elfogadni, megemészteni. Különösen akkor, ha az ember nemcsak honfitársai, hanem a soros ellenfél táborában is megdöbbenést tapasztal. A mellettem ülő osztrák kolléga a szünetben: „Miért veszik a magyarok ennyire komolytalanul, ennyire félvállról ezt a mérkőzést?” – kérdezte mindenféle ironia és célzatoság nélkül. Nem akarta elhinni magya-

rátatomat, hogy ebben az új magyar válogatottban ennyi lassú, nehézkes mozgású és gondolkodású, a rájuk kényszerített gyors játékban technikai alapelemeket vétő játékos szerepel.

Feltételezései nem volt egyedül, mert a szünetben az osztrák tévékommentátor is a számukra egyértelmű örömmámorban nem átalotta megjegyezni, hogy ez a salzburgi futballist akkor lenne teljes, ha a magyarok valamivel nagyobb komolyságot szentelnek ennek a kilencven percnél.

Mert az már – szerintük – gyanús, ha az osztrák hátrédek is olyan könnyűszerrel juthatnak be a magyarok 16-osán belülré, mint mondjuk a

turisták ezrei a salzburgi festői szépségű kastélyba.

A kollegák – sajnos – nem tévedtek, mert a mai magyar antifutball nem az akarati tényezők hiányában keresendő. Lehet szidni, bírálni Mészölyt, de ha egyszer nincs a minőségi cserére lehetőség. Sorra csődöt mondtak itthon – Détáriról az élen – a messiásként várt külföldi vendégmunkásaink, a hazaiak pedig nem ütök meg azt a szintet, ami a nemzetközi porondon a tisztas helytálláshoz kell. E tényről függetlenül a franciák és az osztrákok elleni két mérkőzés után le kell vonni bizonyos konzekvenciákat.

Tarthatatlan állapot, hogy a nemzeti válogatott közvetlen védelmének közepes részét magyar viszonylatban is lassúnak bizonyuló játékosok alkossák, olyanok, akiknek nincs más eszköze, mint az állandó szabálytalankodás, mert egyszerűen képtelenek egy az egyben játszani. Az úgynevezett kétbeállós-játéknak semmi haszna, sőt kifejezetten káros, mert egy támadó felfogású játékos a kispadra kényszerül. A középpályán is be kell vetnie olyan játékosokat, akik egyelőre csak a bővebb keretben kaptak helyet.

Nincsenek akkor sem különösebb illúzióim, ha Limperger, Mészöly, Duró, Jován helyett más okot látok, de változtatni, kísérletezni kell. Ha nem másért, mint azért, hogy tisztességes vereségeket szenvedjünk, s legalább képesek legyünk lőni egy becsületgólt.

Bálint György

fotó: Kapfinger András

Féldő az asztalitenisz EB-n

Hamburgert kaptak a magyar „aranylányok”

Régi szokás szerint Göteborgban is megtartotta félidei összevetését a Hotel Gothiában a magyar asztalitenisz-küldöttség, s hála a női csapat imponáló győzelmének, nem maradt el az ünneplés sem. Durrantak a pezsgőspalackok, záporoztak a dicséret szavak, a sajtó jelenlévő képviselői pedig tucatjával tették fel a kérdéseket az „aranylányoknak”, Bátorfi Csillának, Wirth Gabriellának és Urbán Editnek. Meglepetésre kezdetben az Európa-bajnok sportolók nagyon visszafogottak voltak. Bátorfi érthető fáradtságra panaszkodott. Megjegyezte, a felkészülés során leadott hat-hét kilós „túlsúlyától” szabadulván könnyebbé, gyorsabbá vált a mozgása; Wirth a januári Európa Top 12 győzelme után most annak örült, hogy végleg befutott a kontinens kalsszisi sorába; Urbán remek társa a fiatal kettősnek, ő is sok hasznos tanáccsal látta el „kollégáit”. Horváth Tibor, a szövetség főtitkára szép gesztusként EB-aranyérmeket adott át a sokat segítő dr. Bátorfi Istvánnak, aki júliustól az NSZK-ban edzői tevékenységet folytat. Berczik Zoltán vezetőedző értékelésében a férficsapatot is dicsérte. A hatodik helyezett gárda a tavaly még főszerelőnek számító Klampár Tibor nélkül, alaposan megfiatalodva nem vallott szégyent. Szép lassan leteltek az ünnepi percek, s a „záróra” után a lányok felkerekedtek, hogy a közeli McDonald's étteremben néhány hamburgerrel csillapítsák éhségüket. (A szálloda étterme nem volt tekintettel az aranyérmesekre, bezárta a konyhát, így vacsora helyett hamburger jutott Bátorfiéknek.)

Lezárult a versenyek első szakasza.

A múlt az a négy nap, amely az utóbbi évek legtöbb változását, meglepetését hozta a kontinensbajnokságon. A férfiaknál a döntőben sem csillogtak a győztes svédok, tavaly a vb-n sokkal jobb formában voltak! A második helyezett nyugatnémetek viszont bebizonyították, hogy párosuk tavalyi vb-aranyérme milyen nagy lökést adott. Nagyot csalóttak a szovjetek hetedik helyükkel. Az osztrákok pedig negatíve igazolták, még két honosított kínai sem jelenthet nagy előnyt, a kilencedik hely nem mutogatnivaló. A 10–12. pozíció elérés csehszlovák, bolgár és lengyel válogatott vezetői nehezen magyarázhatják meg otthon a kudarcukat. Főként az utóbbiak, akik Grubbával és Kucharskival éremesélyesként érkeztek, és mint kiesők távoznak Skandináviából.

A női mezőnyben a szovjet (hatodik hely) és a nyugatnémet (nyolcadik) válogatott teljesítménye bizonyára feladta a leckét edzőiknek, hiszen Valentyina Popova, illetve Nemes Olga játékkal előzetesen sokkal jobb helyezésként bíztak. A magyar csapat főlényét jelzi egyébként az is, hogy hét mérkőzésen csak négy együttes tudott ellene legalább 1–3-as eredményt kicsikarni. A többi – a döntős csehszlovák válogatott is! – 0–3-mal kényyszerült elhagyni az asztalt. Bátorfiék egyéni mérlege is figyelemre méltó. Csilla tíz győzelem mellett mindössze egy vereséget szenvedett el (Popova), Wirth Gabriella 4–2-vel zárt, és ami újabb reményeket ébreszthet: a páros lenyűgöző 7–0-as statisztikája. Sajnos, a férfi játékosok – becsületese helytállásuk ellenére – csak negatív mérleggel zárták a csapatversenyt. Az egyéni

mérkőzésösszesítők: Kriston 6–9, Harci 7–8, Varga 5–7, Németh 0–2, Bátorfi Zoltán 0–2. A javításra már péntektől adott a lehetőség, hiszen a négynapos „második féldő” során egyéniben és párosban is folytatódik az EB-csatározás. A magyarokat nem kényeztette el a sorsolás. Igaz, legtovábbjuk az első fordulóból biztos továbbjutónak tűnik, legalábbis ezt ígéri a papírforma. A pénteki programról, röviden:

férfi egyes:

1. forduló, 64-be jutás: Varga osztrák, Kriston ír, Harci walesi játékos ellen kezd, Bátorfinak a nyugatnémet Fetzner, Némethnek a holland Heister az első vetélytársa.

női egyes:

1. forduló, 64-be jutás: Wirth, Urbán és Bátorfi kiemelt, Hegedűs a belga Els Billen, Nagy a keletnémet Dietrich ellen játssza első mérkőzését.

férfi páros:

1. forduló, 32-be jutás: Németh, Varga-Högsberg, Bentsen (dán); Bátorfi, Grujic (magyar, jugoszláv) – Walker, Stokes (skót), Kriston, Harci-Korbel, Vimi (csehszlovák).

női páros:

1. forduló, 32-be jutás: a Bátorfi, Wirth és Urbán, Safarova (magyar, csehszlovák) kettős kiemelt, Nagy és Hegedűs a finn Komulainen, Kaimio pár ellen kezd.

vegyes páros:

1. forduló, 64-be jutás: a Németh, Nagy és a Saive, Wirth (belga, magyar) pár kiemelt, a Bátorfi-testvérek görögök, Varga és Hegedűs franciák, Harci és Urbán nyugatnémetek (Rebel, Struse) ellen kezdenek. Ebben a számban a második fordulót is lebonyolítják a pénteki műsor keretében.

Mondiale '90

Az olaszországi műemlékvédők joggal tartanak attól, hogy az egy hónap alatt számos külföldi turista összefirkálja, s ezzel megrongálja az itáliai műkincseket. Ezért már előzetesen felhívják a „pingálók kedvűek” figyelmét arra, hogy a rendfenntartó erők a lehető legkeményebben fellépnek a spray-vel felfegyverzettek ellen. A sokak által legjelentősebbnek ítélt római műemlék, a Colosseum előtt óriási transzparens magasodik a nyári hónapokban. Ezen számos világnyelven emlékeztetnek mindenkit arra, hogy az olasz földön fellelhető kincsek nemcsak az itáliaiak, de az egész emberiség becses, mindenáron megvédendő rezekei. Kérik, ne rongálják meg azokat a vb-re külföldről ellátogatók.

*

Hossam Hassan az egyiptomi válogatott házi gólszáka. Nem csoda, hogy sokkal többet foglalkozik vele a média is. Legutóbb Carlos Bilardo, az argentinok szövetségi kapitánya jellemezte úgy a csatárt, hogy technikai képzettsége a legkiválóbb európai mesterlövészekével ér fel.

– Ha történetesen az öreg kontinensen dolgozó edző lennék, nem sokat haboznék, megszerezném az arab labdarúgót – mondta Bilardo.

Amint a kairói rádió egyik legutóbbi adásában elhangzott: könnyen lehet, hogy Hossam Hassan az olaszországi futballfellépés után nem a zöld gyepen, hanem a filmvászonon tűnik fel. Egyik elképzelése ugyanis az, hogy korlátlan népszerűségét feltételezett filmszínészi tevékenységével váltja aprópénzre.

VÁÉV-Bramac kosaras gála

Jobbak-e a légiósok, mint a magyarok?

Vasárnap reggel 9-től délután 14 óráig nonstop kosárlabdagála lesz a Bp. Honvéd Dózsa György úti csarnokában. A három – sőt, tulajdonképpen négy – felvonásos programban először a magyar férfi ifjúsági válogatott mérkőzik a vajdasági (Jugoszlávia) fiatalok legénységével. Tizenegy órakor lesz a főmérkőzés, amelynek keretében a felnőttválogatott a Magyarországon játszó idegenlégiósok legjobbjából összeállított All Star-csapattal kerül szembe, majd a Magyarország – Csehszlovákia női ifjúsági EB-selejtező találkozó zárja a műsort. Eközben igazi sportági csemege megtekintésére is alkalmuk lesz a nézőknek: a két felnőtt csapat legjobb specialistái a zsákoló és hárompontos dobó bajnoki címért mérik össze tudásukat.

A szponzoráló cégek: a fő támogató VÁÉV-Bramac, a Kontrax, a Hungarian Dairy Queen és a Vema svájci-magyar vállalat vezetői.

Knézy Jenő sajtófőnök megnyitóját követően Kucsera József arról beszélt, hogy a nyolcvanas évek közepén nagy sikerrel rendezett dr. Hepp Ferenc emléktornák lehetséges utódát látják a VÁÉV-Bramac kosárgálában, amelyet ezentúl minden évben szeretnének megtartani. Mivel a szponzorok a vártnál nagyobb számban – és nagyobb összegekkel – jelentkeztek, a befolyt pénzből a rendezők szeretnék támogatni a magyar kosárlabdasporthoz utánpótlás-nevelését és a Sportegély-alapot is. Az Adidas például mindkét csapatnak – mármint a légiósok és a felnőtt magyar férfiak válogatottjának – 12–12 rendszert ajánlott fel, ami a mai árat is mérve nem csekély értéket képvisel. A zsákoló bajnokság győztese ITT music center, a hárompontos dobóverseny első helyezettje a Videoton Precision 2000 márkájú televízióját kapja. E két verseny második helyezette, továbbá a két együttes legjobb pontszerzője Vema karórárt vehet át.

Mészáros Lajos, a magyar válogatott edzője az esélyeket egyenlőnek ítélte meg, már csak azért is, mert együttese idén még nemigen tudott közös edzéseket tartani. Tomasz Szuvalak, a légiós csapat – főállásban az Oroszlány – szakvezetője viszont magyar győzelmet jósolt, éppen a nagyobb összeszokottság okán. A külföldiek ugyanis – némi túlzással – csak a csarnokban, a mérkőzés előtt találkoznak először.

Az Oroszlány önmagát likvidálja

A már-már ünneppinek mondható hangulatot egy kellemetlen probléma felvetése zavarta meg némileg. Az egyik újságíró kérdésére válaszolva Szuvalak mester elmondta, hogy csapata, az Oroszlányi Bányász tartja magát a klubelnökség korábbi döntéséhez és nem vesz részt az április 28-án kezdődő bajnoki rájátszásban. Az ok: a szövetség betiltotta a Bányász csarnokát, mivel a nézőtér nem lehet elhelyezni legalább 1200 nézőt. Így az Oroszlánynak idegenben kellene lejátszania otthoni mérkőzéseit is. Szuvalak drámai szavakkal eszelt e – szerinte – igazságtalan döntés következményeit. Ha a szövetség nem változtatja meg határozatát, akkor Oroszlányban elsorvad, elhal a kosárlabdasporthoz.

Ami pedig a vasárnapi gála fő műsorszámát illeti, a két csapat kerete:

Magyar válogatott: Orosz, Mihály, Zsoldos, Nagy Z. (Tunggram), Heinrich, Krasovec, Halm (Bp. Honvéd), Szalay, Zsebe (Körmend), Takács, Székely (Csepel), Berkics (Szolnok).

Külföldiek: Abeljanov (Szolnok), Pyszniak, Stankiewicz (Paksi Atomermű), Weglorz, Szczubial (Oroszlány), Armaghani (MAFC), Kudlacz (Dombóvár), Brabenc (Deko), Böhm (Alba Regia Építők), Roszinski (Videoton), Szakáll (Tunggram), Bell (Körmend).

A gálára egységesen száz forint a belépőjegy, a tíz éven aluli gyerekek ingyen tekinthetik meg a mérkőzéseket.

DÁTUM

Kutyamészáros és főminiszter

„Egy korunkbeli nemesember, ha azzal bíznák meg, hogy legyen kutya- vagy disznómészáros, s ő nem ért hozzá, akkor elhárítja magát. De ha azzal bíznák meg, legyen egy ország főminisztere, akkor hiába nem ért hozzá, szépen elfogadja” – írja több mint kétezer-négyszáz évvel napjaink előtt Mo Ti kínai filozófus, akinek természetesen halvány fogalma sem lehetett arról, mi történik majd egy távoli földrész egyelőre – akkoriban – még vadászgató, halászgató népeivel, a magyarral.

Optimális helyzet lenne, ha ez a bölcsesség csupán a volt vagy jövő főminiszterre lenne igaz (rájuk éppen nem illik), de az is szerencsés eset lenne, ha ennyi évszázad alatt változott volna csöppet a világ. Kedves Mo Ti, üzenjük a sötétség honába: semmi nem változott, minden a régi, legföljebb még nem tartunk igényt – persze csak mi, magyarok – külön kutyamészárosra. Egyelőre az a helyzet, hogy mindenki reménykedik, talán nem ilyen lesz a holnap, lesz annyi önkritikája a nemesnek és nemtelennek, amennyivel már vissza tudnak utasítani valamit.

Erre azonban még igen csekélyek a kilátásaink. Addig kénytelenek vagyunk beérni kinevezettekkel, hozzáértők híján. Ez végül is nem tragédia: Caligula, aki már alig ezer s néhány száz esztendővel előttünk rótt a földi útját, egyik lovát nevezette ki szenátorok, s a Római Birodalom ettől még nem omlott össze. Ma kisebb dolgoktól is recsegnék-ropognak az eresztékek. De ez csak a látszat: a felszín alatt még minden a régi, többen vágnak főminiszterségre, mint mészárososságra...

#

Megjelent a Szegedi Extra

Az olvasók kezébe jutott Szegeden az a közérdekű reklámújság, amely ezután minden héten csütörtökön jelenik meg 8 oldalon. A Szegedi Extra annak a Schenk János nyugatimémet üzletember vállalkozásának folytatása, amelynek révén kerül kiadásra a Pécsi Extra is. Így a szegedi Hex Kft.-nek a pécsi Promédia Kft. is tagja, több magánzsemlyével együtt, s az üzletember célja, hogy ezzel a hetilappal behálózza az országot. Az újság – mint ahogy Pécsen is – 80%-a reklámanyagból áll, de foglalozik a város közéletével, közli a fontosabb eseményeket, s kis, színes írásokat is közöl. Olcsóbbak lesznek a reklámtarifák, mint a Délmagyarországban, így biztosítják a négytagú szerkesztőség és a lap fenntartását. Elvük, hogy kevés, de tisztességes haszonnal működtessenek egy olyan orgánust, amely hasznára válhat vállalkozónak, kereskedőnek, magánzsemlyének és a városnak egyaránt. A Lajosmizsei Nyomdából kikerülő sajtóterméket ingyen osztják szét a város lakói között. – szilvási –

Ákár hiszi a tisztelt olvasó, akár nem, ezt a szekszárdi játszótér sem a gyerekek, és nem az egykor társadalmi munkázó környékbeli lakók szemetelték tele!

Természet – egészség...

... címmel tart kóstolóval egybekötött bemutatót Bükkösi László, az MTV Pécsi Körzeti Stúdiójának rendezője, április 21-én de. 11 órától, a pécsi ifjúsági házban. Az egészséges táplálkozásról éppúgy tájékoztat, mint ahogy a reformkonyha újdonságai is helyet kaptak „repertoárjában”. Az érdeklődők a gyakorlatban is láthatják majd, hogyan készülnek a „húsmentes” ételek, amelyeknek tápértéke, íze „vetekedhet a hagyományos, megszokott táplálékokéval”. Arról, hogy a vendégek kedvező áron fogyaszthassák el a szójából készült ételeket, az „Aranykacsa” vendéglő gondoskodik. Bizonyára a szombati főzőestől is „mentesülhetnek” így jó néhányan! Az esemény vendége lesz Schirilla György is, aki a helyes életmód, mozgás, táplálkozás összefüggéseiről és fontosságáról beszélget az érdeklődőkkel. Az „Élet tan-

könyve” című most megjelent könyvét is dedikálja egyúttal. A rendezvény időtartama alatt Reform-bolt működik, ahol az érdeklődők megvásárolhatják mindazokat a termékeket, amelyek nélkülözhetetlenek a reformkonyha alapanyagaiból.

Lesz ezen kívül biopatika, kozmetikai termékekkel, a Baranyaker konyhafelszereléseket fog árusítani, du. 14 órától pedig dr. Majer József, a JPTE Allattani Tanszékének vezetője tart előadást, „A tizenkettedik órában” címmel. A rendezvény kapcsolódik a „Föld Napja” mozgalomhoz, melyet szerinte a világban valamennyi környezetbarát megünnepel. „A cél az – vallják a szervezők –, hogy azoknak is szívügyükké váljon a természet, a természethez kapcsolódó életmód, étkezés, akik ezt eddig nem tartották fontosnak.”

– Bayer –

Kvalifikáltabb mérnökök képzése

A Pollack Mihály Műszaki Főiskola Vizsgadálkodási Intézetének Tanácsa szerdán az intézmény jövőjét alapjaiban meghatározó döntést hozott. A pécsi Pollack Mihály főiskolához tartozó, de Baján, a Sugovica partján működő Intézet vezetői idejekorán belátták, hogy ha a lépést akarnak tartani a hatalmas, és gyorsan végbemenő társadalmi, gazdasági változásokkal, akkor maguknak is változniuk, változtatniuk kell. Legelsősorban is a náluk tanuló diákok oktatásán, mert a társadalmi igény egyértelműen a magasabb kvalifikált, jobban képzett mérnökök irányába tolódott, illetve folyamatosan tolódik el.

Most került az Intézeti Tanács elé az a két éves munkával elkészített, szinte teljesen kiforrott tekinthető tanterv, amely pontosan ezt a célt kívánja szolgálni, tehát

a hallgatók magasabb szintű oktatását. Az új koncepció nemcsak abból látható, hogy új tantárgyak kerülnek majd oktatásra, hogy a megmaradó törzsanyagok tematikája átdolgozásra, korszerűsítésre került, hogy a hallgatókat késztetni fogják a környezetvédelem-centrikus mérnöki gondolkodásmódra, hanem abból is, hogy a hazai felsőoktatás történetében minden bizonyítást először térnek át a 3+1-es szisztémára. Ez annyit jelent, hogy a hallgatók a három éves alapképzés befejezése után egy évre mint szigorló mérnökök kikerülnek vállalatokhoz közvetlen gyakorlat- és tapasztalatszerzésre. Közben rendszeresen járnak konzultációkra a főiskolára, hiszen ez idő alatt is tanulnak olyan fakultatív tárgyakat, melyek szintén hozzájárulnak tudásuk, látókörük szélesítéséhez.

Az új oktatási szisztéma elnevezése „Víz és környezeti szak” lesz, tehát a környezetvédelem kiemelten fontos szerepet kap majd az oktatásban, illetve a hallgatók szemléletének formálásában. Ez a rendszer azon túl, hogy lehetőséget teremt képzetesebb diplomások kibocsátására, megalapozza azt is, hogy a főiskola végzettjei későbbi tanulmányaik folyamán megszerezhessék az úgynevezett „euromérnök” címet, tehát az 1992 utáni „egyesült” Európában bárhol elismert és használható diplomához juthassanak.

Az Intézeti Tanács megtárgyalta, és elfogadta az új tantervet és képzési koncepciót, tehát a jövő tanévtől a bajai diákok már eszerint kezdhetik el tanulmányaikat.

Wágner Dezső

Csip-csup világ

Több százezer francia autóra tűznek csütörtöktől néhány napra fehér zászlót – ezzel jelezve, hogy a gépkocsi vezetője megtartja a közlekedési szabályokat, udvariasan vezet, el kívánja kerülni a veszélyhelyzeteket, de hasonló magatartást vár autós társaitól is. A „fehér zászló” akcióit most másodfázisban rendezik meg, s azt remélik tőle, hogy a hagyományosan véres hűvösti forgalomban legalább egyharmaddal csökkentik a halálos balesetek számát.

A szülői kormány csütörtökön kegyelemben részesítette Kim Hjon Hit, a KAL légitársaság gépének merénylőjét. A 28 éves észak-koreai nő segítséget nyújtott ahhoz, hogy robbanószerkezetet csempésszenek a dél-koreai légitársaság egyik gépére. A robbanás 1987 novemberében 115 ember halálát okozta. Kim Hjon Hit a bíróság kötéltálati halálbüntetésre ítélte, amit a legfőbb ügyész jóváhagyott, de az igazságügyi-minisztérium javaslatára a kormány most kegyelemben részesítette.

Az egykori bolgár pártgarázs, amely Todor Zsivkov és politikai bizottsági társai alá adta a kocsikat, a BSZP főtanácsának autókölcsönző vállalatává alakult át „Avtotransz-szerviz” néven. A vállalat 30 különböző márkájú luxusautóval és mikrobuszal rendelkezik. Egy Mercedes vagy Csajka szófiai használatáért óránként 20 levát kell fizetni, a fővároson kívül 9 levát, óránként plusz 0,8 levát kilométerenként: a Volgánál ugyanez 6, illetve 0,4 leva. A Bolgár Szocialista Párt lapja csütörtökön a telefonszámot is közli, amelyen a vállalat elérhető, ha valaki esküvőre, külföldi vendége tüneményes fogadására, vagy éppen „csak úgy” ilyen – légkondicionáló berendezéssel is felszerelt – luxusautót kívánna bérelni.

Csip-csup hazai

Magyarországon 30–35 ezer a gerincferdüléses gyermek. A tünetek általában iskolás korban jelentkeznek, s a panaszok fokozódásával mindaddig számolni kell, amíg a csontérés be nem fejeződik. A védekezés egyetlen hatásos módja: a korai felismerés. Mit tehet a szülő és a pedagógus a megelőzés érdekében? – erre ad választ a telefonszámot április 15-ig hallható adásában. Hívható a 112-111-es telefonszámon, munkanapokon 17 órától másnap reggel 8 óráig. Szombaton és vasárnap egész nap.

A Magyar Országos Horgász Szövetségtől kapott tájékoztatás szerint a süllő, a kőszüllő és a balin horgászatának-halászatának tilalma a május 1-jei munkarendváltás miatt, az előzőleg meghirdetett két nappal hamarabb, április 28-án éjfélkor zárul. Április 29-től, vasárnaptól tehát újra megkezdődik a halfajok horgászata, kivéve a Balatont és vízrendszerét, ahol április 20-tól május 20-ig általában tilmatlan lehetnek életbe, valamennyi halfajtára. Ebben az egy hónapban még a vízpartra is tilos horgász felszerelést vinni.

Tegnap számunk „Végre hárfa!” című tudósításában tévesen jelent meg Andreas Vollenweider budapesti hangversenyének időpontja. A helyes időpont: április 19. este 19 óra, a Budapesti Sportszínházban.

A Csehszlovákiai Magyar Kultúráért Alapítvány titkársága egyetért a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetsége felhívásában foglaltakkal. A hazai szlovákság és más nemzetiségek gyors beolvadásának elkerülése sürgős kormányzati és társadalmi kezdeményezéseket igényel, ez felel meg az emberi és nemzetiségi jogok érvényesítésének és hazánk külpolitikai érdekeinek. Alapítványunk meghirdetett számos pályázata egyikeként szerény lehetőségeihez mérten a hazai szlovákság egyes kulturális kezdeményezéseit is támogatni tudja.

Vita az öntözővíz-díjról

Eredménytelen tárgyalást folytatott a termelők érdekében fellépő Magyar Agrárkamara csütörtökön a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium, az Országos Árhivatal és a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium képviselőivel a magasnak tartott öntözővíz-díj csökkentése érdekében. Mint ismeretes, ez év január 1-jétől az öntözővíz szabad árkategóriába került, így gyakori, hogy a terméket szolgáltató vízügyi vállalatok a korábbihoz képest 4–5-szörös, esetenként nyolc-tízszeres árat számítanak fel a vízért. Ezt azzal indokolják, hogy a víz „kitermelésének” költségei jelentősen megemelkedtek. Ugyanakkor a mezőgazdasági termelők, köztük a halgazdasági vállalatok, szövetkezetek méltán sokallják a magasabb díjat, mivel ezt termékeik árában nem tudják érvényesíteni. A Magyar Agrárkamara képviselői azt kérték a főhatóságoktól, hogy az új kormány megalakulásáig a tavalyi áron számolják a vízfogyasztást, és csak később legyen döntés a vízdíj ügyében. A minisztériumok és az Árhivatal képviselői azonban nem tudtak ígéretet tenni a régi ár visszaállítására.

Az Agrárkamara új elképzeléseket, tervezeteket dolgoz ki, s ezt, amint csütörtökön az MTI-vel közölték, az új kormány elé terjesztik.

Lassú melegedés

A változó felhőzet mellett többórás napsütésre számíthatunk. Az élnék, időnként erős északi, északnyugati szél fokozatosan mérséklődik. A legalacsonyabb hőmérséklet 1 és 6, a pénteki maximum 14 és 19 fok között várható.

Leköszönő főszerkesztő

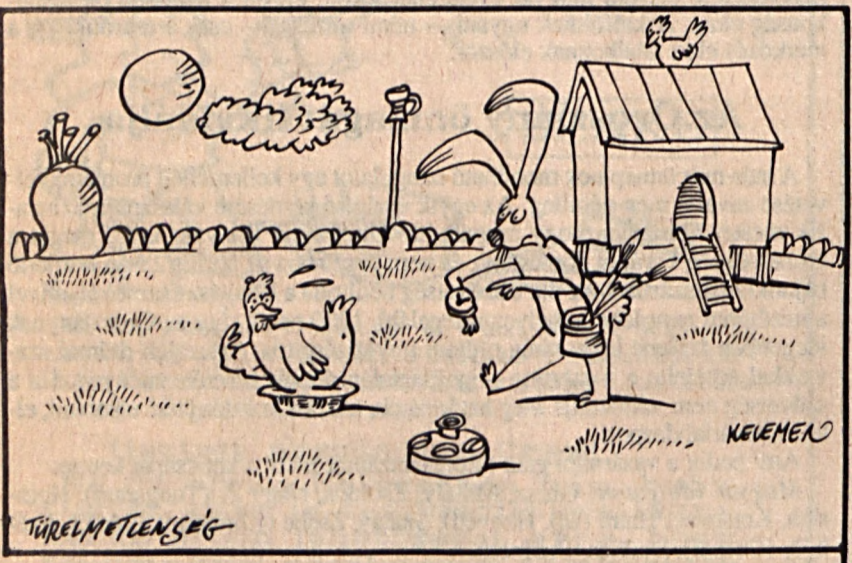
Lemondott csütörtökön Árpási Zoltán, a Békés Megyei Népújság igazgató-főszerkesztője. Elhatározásában döntő szerepet játszott Békés megye tíz országgyűlési képviselőjének az a szerdán közlétt nyilatkozata, amely szerint nem kívánják élni a Népújság adta nyilvánossággal, amíg annak élén az MSZMP által kinevezett igazgató-főszerkesztő áll.

Felhívás

Értesítjük külső munkatársainkat és levelezőinket, hogy lapunk megjelenése bizonytalan ideig szünetel. Ezért kérjük, hogy április 15-től újabb értesítésig ne küldjenek kéziratokat. Kitérőnk és hűségüket kérve köszönjük eddigi munkájukat.

A szerkesztőség

Holnap
számunkban
olvashatják,
miért függesztették fel
a DÁTUM megjelenését

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Czákó Sándor. Főszerkesztő-helyettes: dr. Tóttós Gábor (külpolitika). Olvasószerkesztő: Gacsályi József és Kis Pál István (belpolitika). Rovatvezetők: Bálint György (sport), Szívai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika), Wágner Dezső (gazdaságpolitika). Külföldi tudósítók: Holan-Koch Júlia (Berlin), Szalai Anika (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős kiadó: Bába Iván, a Babits kiadó alelnöke. Szédes és úrtelek: Babits kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-271. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcsa u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja a Szikra Lapnyomda Budapest, XIII. Visegrádi u. 116. Felelős vezető: Csöndes Zoltán vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkiadópostai hivatalnál, a kézbesítőnél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapfelvételi és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII. Lehel u. 10/A. A közvetlenül vagy postautalvánnyal, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszáma. Előfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN-szám: 0864-9170. Kéziratokat és fotókat nem örzünk meg és nem küldünk vissza!